

J e g y z ő k ö n y v

a Közoktatás-politikai Tanács

2009. június 9-én, kedden, 10 órakor

az Oktatási és Kulturális Minisztérium (Budapest V., Szalay u. 10-14.)

101. számú tanácstermében megtartott

üléséről

Napirend:

1. Javaslat a Kormány rendeletére a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII. 17.) Kormányrendelet módosítására
Előadó: Brassói Sándor főosztályvezető-helyettes
2. A „Nemzeti Gyermek- és Ifjúságbiztonsági Akcióterv” tervezete
Előadó: Dr. Páll Gabriella (Országos Gyermek-egészségügyi Intézet)
3. Javaslatok a tanárképzés utolsó, gyakorlati félévével kapcsolatos szakmai és gyakorlati kérdéseiről
Előadó: Csillag Márta főosztályvezető (OKM) és Rádli Katalin főosztályvezető-helyettes (OKM)
2. Kerettantervek jóváhagyása
 - 2.1. Kerettanterv a Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó programja 9. évfolyamának tantárgyai és a 9-13. évfolyam önismeret és tanulásmódszertan/kommunikáció tantárgyak oktatásához
 - 2.2. Kerettanterv a Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programjának 9., előkészítő évfolyama számára

Elnököl: Mihályi Zoltánné, a nem állami, nem önkormányzati iskolafenntartók oldaláról

Jegyzőkönyvvezető: Varga Erzsébet (Magyar Gyorsírók és Gépírók Országos Szövetsége beszédgyorsíró szolgálat)

Az ülés résztvevői

Az országos pedagógus szakmai szervezetek képviselőiben:

Dr. Dobos Krisztina
Miklósi László
Pecsenye Éva

Az országos pedagógus szakszervezetek képviselőiben:

Menyhárt Pál
Muity Mária
Kerpen Gábor
Szabó Zsuzsa/Dr. Horváth Péter

Az országos szülői szervezetek képviselőiben:

Keszei Sándor
Novák János
Simonné Toldi Ágnes

Az országos diákszervezetek képviselőiben:

Jásper András
Sági Imre
Tóth Ákos

A helyi önkormányzatok érdekképviseleti szervei részéről:

Heltai Miklós

Az országos kisebbségi önkormányzatok képviselőiben:

Csikós Árpád
Dr. Schäffer István

A nem állami, nem önkormányzati iskolafenntartók képviselőiben:

Bajzák Erzsébet
Mihályi Zoltánné
Papp Kornél

Az Oktatási és Kulturális Minisztérium és más, az oktatásban érdekelt minisztériumok képviselőiben:

Kiss Mária (EM)
Lóczy Péter (MEH)
Paulik Antal (MEH)
Ambrus István (OKM)
Szakácsné Nemere Györgyi (OKM)
Csillag Márta (OKM)
Brassói Sándor (OKM)
Rádli Katalin (OKM)
Balogh Lászlóné (OKM)
Simonyi István (OKM)
Dr. Páll Gabriella (Országos Gyermek-egészségügyi Intézet)
Orbán Anikó (OKM)
Szűcs Ibolya (OH)
Szakácsné Nemere Györgyi (OKM)

Tartalomjegyzék

Általános bevezető	6
Az oldalak szövegíróinak megnevezése	6
Javaslat a napirend módosítására	6
Új tagok bemutatása	6
Határozat az ülés napirendjéről	7
Napirend előtt	7
Keszei Sándor	7
Javaslat a Kormány rendeletére a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII. 17.) Kormányrendelet módosítására	10
Javaslatok a tanárképzés utolsó, gyakorlati félévével kapcsolatos szakmai és gyakorlati kérdésekről	19
A „Nemzeti Gyermekek- és Ifjúságbiztonsági Akcióterv” tervezete	28

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 10 perc)

AMBRUS ISTVÁN: Hölgyeim és Uraim! a Közoktatás-politikai Tanács 2009. június 9-ei ülése ezennel megkezdődik. A nem állami, nem önkormányzati iskolafenntartók oldala elnököl.

MIHÁLYI ZOLTÁNNÉ, az ülés levezető elnöke – a továbbiakban ELNÖK: Szeretettel köszöntöm a Közoktatás-politikai Tanács minden megjelent tagját. Szeretném, ha az oldalak képviselői bejelentkeznének.

Szakmai szervezetek? *(Dr. Dobos Krisztina.) Szakszervezetek? (Szabó Zsuzsa.) Szülői oldal? (Keszey Sándor.) Diákönkormányzat? (Dr. Jásper András.) A helyi önkormányzatok képviselői? (Heltai Miklós: Nagyon sokat kellett tanácskoznom, de végül én képviselem e területet. Más nincs itt ugyanis.) Országos kisebbségi önkormányzatok? (Dr. Schäffer István.) A nem állami, nem önkormányzati fenntartók? (Papp Kornél.) Kormányzati oldal? (Ambrus István: A kormányzati oldalon jelenleg én vagyok, de reméljük, hogy a napirendek tárgyalása során magasabb beosztású tisztviselők is megjelennek. Az első napirend előadója jelen van.)*

ELNÖK: Tisztelt Közoktatás-politikai Tanács! Mindenki megkapta a napirendi javaslatot. Kérdésem...

AMBRUS ISTVÁN: Módosító javaslatunk van a kormányzati oldal részéről a napirend összeállításával, illetve sorrendjével kapcsolatosan. Azt a javaslatot szeretném erősíteni, ami a borítón van. Azért nem változtattam meg a meghívó szövegét, mert a miniszter úr akkorra már aláírta, és nem szerettem volna belenyúlni vagy visszavinni a miniszter úr elé. Így tehát az a sorrend lenne, hogy a NAT-tal foglalkozunk, második napirendként a tanárképzéssel, harmadikként pedig az egészségügy és az ifjúság perifériáját érintő kérdésekkel, külsős előadóval. Egyebekben szeretnék javaslatot tenni - ahogy az e-mailben elküldtem - két kerettantervvel kapcsolatos napirendi pontra: rövid, összefoglaló nevén az Arany János kerettantervekkel kapcsolatos napirendet javasolnám. Ez lenne a kormányzati oldal tartalmi javaslata.

Technikai javaslat: legkésőbb két órakor el kell hagynunk ezt a termet, mert az Országos Kisebbségi Bizottság sem talált más termet, és megígértem, hogy kettőre átadjuk. Ezért kérem, hogy szoros időrend szerint dolgozzunk, ami azt jelenti, hogy az oldalak a témára koncentrálnak hozzá. Nem jelenti azt, hogy nem lehet kérdezni vagy véleményt megfogalmazni, de legkésőbb 14 órakor - akárhogy állunk - el kell hagynunk a termet.

Ez a kormányzati oldal javaslata a napirendekkel kapcsolatosan.

Távollétét jelezte Körösiné dr. Merkl Hilda, az országos diákszervezetek képviselőjében László Ferenc úr - itt megállnék, és szeretném bemutatni a diákoldal képviselőit.

Április 28-án egy választás keretében frissült meg a diákoldal. Folyamatosan meg lehet majd ismerni őket baráti beszélgetések formájában: Jásper András, László Ferenc - ő Tatabánya aljegyzője, jelezte, hogy sajnos nem tud ma jönni -, Sági Imre és Tóth Ákos képviselik a továbbiakban a diákoldalt. Többnyire régi motorosok a diákjogok vonatkozásában, tehát nagy szakértői a területnek, hosszú évek óta dolgoznak e területen.

Jelezte továbbá távollétét Horváth Gézané és dr. Sáska Géza, aki külföldön tartózkodik, továbbá Braun József úr jelezte, hogy szakmai elfoglaltsága miatt nincs módja ma itt lenni.

Köszönténém továbbá a megjelent új képviselők között Csikós Árpád urat, az Országos Cigány Önkormányzat delegáltját. Hosszú évek óta foghíjas volt ez az oldal.

A diákoldal valamennyi képviselőjének, illetve Csikós úrnak is jó munkát kívánok, erőt és sok tapasztalat átadását felénk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm szépen a kormányoldal javaslatát. Ezek után megkérdezem a tanácsot, elfogadják-e e szerint a napirendet. Aki igen, kérem, kézfeltartással szíveskedjék jelezni. *(Szavazás.)* Köszönöm szépen, ez egyhangú.

Van-e napirend előtti kérdése bárkinek? Szülői oldal, Keszei Sándor!

KESZEI SÁNDOR: Tudomásunk van róla, hogy a közoktatási törvény módosítása a parlament előtt van, de nem került hozzánk, mi nem véleményeztük. A jogalkotási törvény értelmében nyilvánvaló, hogy a KT elé kellene ezeket vinni. Miért nem történt meg? Most úgy fog kimenni a közoktatási törvény módosítása, hogy nem is ismerjük, vagy utólag fogjuk megismerni.

Tudomása van-e a kormánynak a kompetenciaméréssel kapcsolatos, ha nem is botrányos, de nagyon furcsa helyzetről, ami miatt a szülői panaszok százai érkeztek be hozzánk? Egyáltalán tudomása van-e a kormánynak arról, hogy a kompetenciamérésnek milyen eredményei vannak? Amit mi látunk, ami a kezemben van anyag, a szerint a szakiskolások nyolcvan százaléka egyes szint alatt teljesített a fővárosban. Három éve romlik a tendencia. Mit tesz a kormány, mit tett idáig - nem tett semmit -, mit kíván tenni, hogy ez a romló tendencia megálljon, és ne legyen ilyen katasztrófa, mert nulla pontos teljesítmények vannak. Az iskolák nagyon furcsán állnak hozzá a kompetenciaméréshez: kényszerítik a rossz tanulókat, hogy ne jöjjenek iskolába, mert nekik nem kell részt venni benne, hiszen azzal rontják az iskola teljesítményét, de hozzanak orvosi igazolást.

Nem akarom az időt húzni, de nagyon sok probléma van. Az egyik ilyen fontos dolog, hogy osztályozzák az iskolák, és beszámítják az év végi minősítésbe. Erről nem volt szó!

Azon kívül, hogy ombudsmanhoz ment a dolog abban a kérdésben, hogy a tanulói illetve szülői kérdőív adatvédelmi szabályokat sért, illetve az eljárás mód.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A kormányoldalé a szó.

AMBRUS ISTVÁN: Az első kérdésre én válaszolok. A Közoktatás-politikai Tanács a miniszter tanácsadó testülete, „árumegállító” joga nincsen. A parlament képviselőinek a jogosítványait a Közoktatás-politikai Tanács nem korlátozhatja. Semmilyen technikai követelmény nincs arra, hogyha egy képviselő módosító vagy bármilyen indítványt előad, hogy az Országgyűlés addig ne tárgyalja, amíg a Közoktatás-politikai Tanács vagy más testület nem szól. Nincs ilyen jogosítvány. Arról van szó, hogy a miniszter tanácsadó testületként a házban vagy más tárcánál keletkező, szakmai értelemben kvadráló dolgokban joga van a testületnek véleményt formálni. Az Országgyűlésben folyó munkával kapcsolatosan nincsen becsatlakozásunk.

A második kérdésre, Brassói úr, tudsz válaszolni?

BRASSÓI SÁNDOR: Tisztelt Szülői Oldal! Megint emlékeztetnék arra, amit a múltkori ülésen is említettem önöknek: az általánosítás és a mindenre kiterjedő véleménymegállapítás nem feltétlenül szerencsés - ebben az esetben sem. Ugyanis több olyan vád elhangzott a Keszei úr részéről a méréssel kapcsolatban *(Keszei Sándor: Vád?)* - több olyan állítás, akkor így fogalmazok -, ami, azt gondolom, nem általános. Az adatok természetesen ismertek - nemcsak

előttünk: mindenki előtt. A kompetenciamérés célja, hogy fejlesszen, nem az, hogy büntessen, sem az, hogy visszafelé fejlesszen, ahogy ön említette. A fejlesztéshez azonban partnerek kellene. Amikor annak idején, 1999. és 2001. között a kompetenciamérést létrehoztuk - szerencsére minden kormányzat megtartotta ezt a logikát - alapvetően az volt a cél, hogy az iskoláknak tükröt tartson. Az iskola mögött ott van a szülő: a szülő számára is tükröt tart, hogy meg tudja nézni, az oda járó tanulók milyen problémákkal küzdenek, az ott lévő önkormányzat, a szülői háttér milyen problémákkal küzd, és össze tudja hasonlítani a tanulók teljesítményét.

Szerencsére a kompetenciamérés most már törvénybe épült be, ezért kötelező megcsinálni, szemben a korábbi évekkel, mert 2001-2002-ben nem volt törvény. Ez kötelezettséget jelent a szülőnek is, de még inkább az intézménynek.

A kompetenciamérés adatai nyilvánosak. A tanulói adatok nem, de az intézményi, telephelyi adatok mindenki számára elérhetőek. Ez egy fontos lépés Magyarországon az oktatásfejlesztésben, hogy bárki megtekintheti.

Hogy hogyan folyik ez a mérés, ebben is nagyon színes a kép. Felhívom az elnök úr figyelmét, hogy vannak esetek, mi is tudjuk, mert a szülők írnak nekünk. Ezeket dokumentálni tudom az ön részére. Nem tudnak kihez fordulni. Érdekes módon, nem tudom, miért gondolják, hogy a minisztériumhoz kell fordulni, de mi segítünk nekik, és megmondjuk azt, hogy bizony, a kompetenciamérést nem célszerű osztályozni. Nem az a feladata, hogy a tanulók teljesítményét leosztályozzuk, hanem az, hogy a tanulóval előtte felkészüljünk rá, utána pedig értelmezzük a feladatot, értelmezzük a problémát, amit a kompetenciamérési feladatok közvetítettek. Ez egy nehéz ügy, mert nem kötelezően vannak előírva bizonyos elemek, hanem úgymond szakmai ajánlasként. Hogy esetleg bizonyos iskolák olyat tesznek, ami messzemenően elítélendő - hogy bizonyos tanulókat távol tartanak a méréstől -, és a szülői szervezet tud erről, kérjük, hogy azonnal jelezzék felénk, mert próbálunk segíteni, hogy ezen intézmények vezetőivel egyeztessünk, hogy nem ez a helyes út. A kompetenciaméréshez igazából valódi szankció nem kötődik. Ami kötődik hozzá, az egy támogatási rendszer, hogy ahol gyengék, ahol elmaradnak, ott támogatást kapnak - fejlesztésre. Az iskolán belül a pedagógiai intézkedések, a szövegértés, a matematikatanulás támogatást kap.

Emlékeztetem elnök urat a márciusi ülésre, amikor tárgyalta a tanács, ha jól tudom, a mérés-értékelés rendszerét, ahol 600 millió forintot kapnak a fenntartók arra, hogy ezt az eszközt használják intézményfejlesztésre. Megint felhívom a figyelmet: nagyon nagy a közoktatás, annyira nagy, hogy nagyon sokféle megoldást alkalmaznak intézményvezetők, szülők és pedagógusok. Vannak ebben jó és rossz gyakorlatok.

Önnek ajánlom az országos kompetenciamérés honlapját, ahol ön meg tudja tekinteni az adatokat. Ajánlom az ön figyelmébe a hivatal honlapját, ahol minden tájékoztató ott van, amit az intézményvezetők... *(Keszei Sándor: Gondolja, hogy nem olvastam el?! A vakvilágba beszélek? Ezt kikérem magamnak!)*

ELNÖK: Bocsánat, ne haragudjon, hadd fejezze be a főosztályvezető-helyettes úr!

KESZEI SÁNDOR: Nem akarom tovább hallgatni.

PAPP KORNÉL: Akkor kimész.

KESZEI SÁNDOR: Miért én menjek ki? Menjél ki te! Miért beszélsz bele a nagyok dolgába? Én nem értem! *(Zaj, közbeszólások.)*

ELNÖK: Azt gondolom, hogy önök bizonyos szervezetek képviselői, elvárható, hogy mindenkinek tiszteletben tartsuk a véleményét. Ez az egyik kérésem. A másik, hogy amíg a főosztályvezető-helyettes úr be nem fejezte, talán hallgassuk az ő véleményét - önnek pedig lesz lehetősége arra, hogy viszontválaszoljon.

Ha erre neveljük a gyerekeket, akkor talán mi is viselkedhetnénk így.
Parancsoljon!

BRASSÓI SÁNDOR: Köszönöm szépen a segítséget.

Annyit még hadd tegyek hozzá, hogy a kompetenciamérésnek része a háttérkérdőív. Elnök úr bizonyosan olvasta, hogy ennek a kitöltése - rá van írva vastag betűkkel - önkéntes. Nem is az iskolában kell kitölteni. A gyerek hazaviszi, a szülővel tölti ki, ha akarja. Ha nem akarja, nem tölti ki. Jó, ha kitölti, mert ezáltal az iskola szociokulturális háttérének hatását lehet mérni. Ha ezt nem tölti ki, nem hozza vissza sok gyerek, akkor az iskolánál a hozzáadott értéket nem lehet számolni. Ez nagy baj, mert akkor a fenntartó és a szülő számára az iskolánál csak egy mérőszám jelenik meg a matematikánál és a szövegértésnél, és nem jelenik meg a háttérváltozó, például a szülői képzettségnek a felfelé vagy lefelé torzító hatása. Pontosan ezért van ez.

Egyébként emlékeztetem az elnök urat - talán mondtam már korábban is -, hogy mi ezt a rendszert az adatvédelmi biztossal egyeztetjük. Ennek a háttérkérdőívnek a lebonyolítási rendszere álláspontunk szerint messzemenően megfelel az adatvédelmi törvénynek, ugyanis a célhoz kötöttség, az önkéntesség, az anonimitás - amit az adatvédelmi törvény előír - messzemenően biztosított, és a szülők számára hazavitt kérdőíven rajta van.

Sajnálattal látom, hogy a média mindig felkap sok izgalmas témát. Ezt a témát is felkapta, és megjelentek mindenféle hírek, mintha a szülőknek mindenféle személyes, szenzitív adatot kellene szolgáltatnia, névvel. Erről szó sincs. Pontosan tudjuk, hogy zárt borítékban küldik vissza, ha akarják. Az iskola nem tudja kezelni. Az iskolából az összes már úgy jön ki, hogy ez a hivatal számára visszaazonosíthatatlan, hiszen a hivatal azt sem tudja, hogy az iskolában egy mérési azonosító mögött milyen személy szerepel - ezt csak az intézmény pedagógiai légköre tudja.

Azért mondom, hogy mielőtt ilyen kemény kritikával illeti kompetenciamérést, tegyük hozzá, hogy rengeteg változás történt ebben a dologban, és mi úgy ítéljük meg, hogy ez az eszköz fejlesztést jelent az iskolák és a fenntartók számára.

Bocsánat, hogy kicsit hosszú voltam!

ELNÖK: Köszönöm szépen. Keszei úr, az a kérésem, hogy röviden foglalja össze a válaszát.

KESZEI SÁNDOR: Az a lényeg, hogy az elnök rendreutasítását elfogadom, köszönöm, de a tagok beleszólását és a vélemény véleményezését - már többször elmondtam - nem kívánom hallgatni. De nem az a megoldás, hogy kimegyek, hanem ne tegyék meg. Én nem fogok egy véleményt se véleményezni.

Két kérdésem volt. Nem egy előadást akartam hallani a kompetenciamérésről, sem védekezést. Azt kérdeztem, tud-e róla a kormány, hogy problémák voltak, nagyon sok szülői bejelentés érkezett. Erre kaptam egy választ, hogy igen, ott is megjelentek ezek.

A másik az volt, amire nem válaszolt a kormányzati oldal, hogy a szakiskolai tanulók teljesítménye évek óta nem üti meg az első szintet: nulla. Itt vannak a kezemben az adatok.

Ehhez mit szól a kormányoldal? Micsoda fejlesztések történtek ezeknek a gyerekeknek az érdekében, hogy egyre romlik a teljesítményük? Ez nem kis létszám, de a szakközépiskolások teljesítménye ugyanúgy romlik.

Arra kérdeztem, erről tud-e az oktatási kormányzat. Ez volt az egyik.

A másik pedig, hogy el kell fogadni, hogy akik itt ülnek, azok oktatáspolitikusok, a kormány részéről pedig közalkalmazottak vannak. *(Közbeszólások: Köztisztviselők.)* Vagy köztisztviselők. Kérem azt a tiszteletet megadni nekünk, hogy ne oktasson ki egy köztisztviselő a kormányoldalról! Ha itt lenne az államtitkár, aki nincs itt, ő egyenrangú partner.

De még egyszer ilyet, hogy „ajánlom” meg „olvassa el”, nem kívánok hallani, nem fogadom el, és tiltakozom ellene - nem ezt kérdeztem, és nem arról volt szó, hogy nekem ilyen választ adjon a kormányzati oldal.

Köszönöm szépen, elnök asszony.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Szakmai oldal!

DR. DOBOS KRISZTINA: Köszönöm szépen. Ehhez kapcsolódóan azt szeretném megkérdezni, hogy bár valóban nem tudjuk, melyik képviselő milyen törvénymódosítást nyújt be, azt viszont szeretnénk tudni, hogy a kormány támogatja-e vagy sem. Ha a kormány támogatja, akkor viszont meg kellene tárgyalni, mert törvénymódosítás. Azt hiszem, olyan tekintetben van jogunk, a sajtóból legalábbis különböző híreket lehet hallani: hol támogatják, hol nem. Ez viszont alapvetően a közoktatás szerkezetét fogja megváltoztatni, tehát nagyon komoly törvénymódosítás.

ELNÖK: Kormányoldal?

AMBRUS ISTVÁN: Nem tudok erre most válaszolni. Tudomásom szerint nem támogatjuk. Szüdi államtitkár úrral erről a törvényjavaslatról beszéltem, és amit elmondtam, azt a mondatomat Szüdi államtitkár úr ismeri. Vissza fogok rá térni, Krisztina.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Szakszervezeti oldal!

SZABÓ ZSUZSA: Szeretném jelezni, hogy ezzel kapcsolatban a Pedagógusok Szakszervezete egy közleményt jelentetett meg - gondolom, ismerik, nem kívánom részletezni. Köszönöm.

ELNÖK: További kérdés van-e még? *(Nincs jelentkező.)* Ha nincs további kérdése senkinek, azt gondolom, rátérhetnénk az első napirendi pontra, a Nemzeti alaptanterv alkalmazásáról szóló kormányrendelet módosítására. Megadom a szót az előterjesztőnek.

AMBRUS ISTVÁN: Brassói Sándor úr a napirend előadója, tessék parancsolni!

BRASSÓI SÁNDOR: Nagyon röviden szólnék.

Azzal kezdeném, hogy a hazai tartalmi szabályozásban hosszú évek óta van egy érzékelhető törekvés arra, hogy a NAT-ba beépítsen korszerű fejlesztési feladatokat és olyan tartalmakat, amelyek az iskola körül megváltozó társadalmi-gazdasági környezetre, az elvárt

tudásra kíván reflektálni. A NAT-ra épülő kerettantervekbe ezeknek nyilván be kell épülni, és a vizsgakövetelményekbe is.

Ugyanakkor azt látjuk - talán önök is azt látják -, hogy az iskola világa ezt a szabályozást nem maradéktalanul képezi le a helyi tantervek szintjén. Nevezetesen miről van szó?

2005-ben kiadásra került a kétszintű érettségi, és ennek mind közép-, mind emelt szinten rendeleti szinten ismertek a részletes követelményei: a 40/2002. OM-rendelet pontosan leírja, melyek azok a tartalmak, amelyeket a középfok végén mindenkinek tudnia kell az ötösért, és ha azt tudja, attól kezdve megvan az ötösnek megfelelő százalékérték, 80 százalék vagy a fölötti. Ugyanez igaz emelt szinten is, de az ilyen szempontból ennél a NAT-módosításnál nem releváns. Az a tapasztalat, számos iskola, annak ellenére, hogy akkreditált kerettantervet és jóváhagyott tankönyvet választ, nagyon sok szempontból túllövi a tananyagtartalmat a kerettanterven és a tankönyvön, és feltölti a helyi tantervét olyan követelményekkel, amelyek önmagukban nem okoznak problémát, ha a tanulói értékelésbe nem kerülnek úgy bele, hogy az a tanulót demotiválja. Demotiválja, mert számára az teljesíthetetlen feladat, és e miatt a tanulási szándék csökken.

Ugyanakkor a tanuló érettségi vizsgára jelentkezik, érettségi vizsgát tesz, és adott esetben jó érettségit szerez, miközben az osztályzata jóval gyengébb volt. Ilyen irányú megkeresések érkeztek hozzánk - nem a szülői szervezeteken keresztül, hanem szülői levelekben. Ennek kapcsán merült fel az a javaslat, hogy magának a rendeletnek a 9. §-át fogjuk úgy módosítani, pontosítani, hogy amennyiben középiskolában - tehát ez gimnázium és szakközépiskola, nem szakiskola - a kötelező tanítási órákon, amelyen az adott évfolyam adott osztályának valamennyi tanulója köteles részt venni, az ilyen iskolai tantervben a helyi követelmény ne haladja meg a középszintű érettségi vizsgakövetelményben leírt limitet, és tulajdonképpen az iskola harmonizálja össze egy kicsit a saját helyi tantervében lévő tantárgyak értékelésének elveit a részletes érettségi követelményekkel. Nyilván nem az emelt szinttel. Ez nem zárja ki nyilván, hogy az iskola többet, akár jóval többet tanítson a középszintű érettségi követelményeknél - szakkörön, fakultáción, egyéb felkészítőn -, de ahol minden tanulónak kötelező részt vennie, ott ezek az osztályozandó, értékelt tartalmak ne haladják meg a középiskolai érettségi vizsgakövetelményt. Ez az egyik változtatási javaslat a rendelkezésben.

A másik, ami végigvonul a rendelkezésben, hogy az iskolának pedagógiai szempontból erőteljesebben kellene reflektálnia az oda járó tanulók családi, szociális, érzelmi kompetenciáira, hátterére, ezért a rendelet kiegészíti a személyiség- és közösségfejlesztés feladatainak a szakaszát, és megjeleníti benne a szociális helyzethez, családi és egyéb körülményekhez igazodó pedagógiai feladatokat, megerősíti az állampolgári kompetencia fejlesztésének feladatát, továbbá a miniszter által létrehozott „Az iskola biztonságáért” bizottság javaslataival összhangban javaslatot tesz arra, hogy a kreatív, manuális készségek, jártasságok, mint affektív kompetenciákat támogató tevékenységek erősödjenek meg a NAT-ban, és ezáltal a helyi tantervben, és hogy ezekből a tevékenységekből tanulót ne zárjanak ki.

A harmadik elem pedig a természettudomány tantárgy. Ez egyszer már járt itt, egy évvel ezelőtt a tanács ülésén, akkor a tanács ezt tárgyalta, ahogy az OKNT is, és az elfogadott javaslatok beépültek a rendelkezésbe. Akkor úgy döntött a kormány, hogy mégse emeli be ezt a szakaszt, most meg olyan javaslat született, hogy mégis bekerülne a 2011/12-es tanévtől. Ez azt jelenti, hogy az iskola a környezet, egészségnevelés, ember, természet műveltségterület kérdéseit ehhez kapcsolódóan némi életviteli gyakorlati tartalmakat a szakrendszerű, tehát a tantárgyi oktatásban ilyen néven tanítson. Hogy milyen tantervvel tanítja, rá van bízva, ahogy eddig is volt. Vagy ő maga rakja össze ezeket a műveltségterületeket egybe, egy tantárgy keretei között - most

az iskolákban leginkább a természetismeret tantárgy keretében történik. Praktikusabbnak tartanánk inkább a felső tagozatban a természettudomány tantárgyat, és erre tesz egy javaslatot.

Napirenden kívül még annyit, hogy Keszei elnök úrral én nagyon szívesen leülök beszélgetni, mert személyemben sértve éreztem magamat a hozzászólása miatt. *(Keszei Sándor: Én is! Én még jobban!)*

ELNÖK: Köszönöm szépen az előterjesztő gondolatait. Azt szeretném javasolni a Közoktatás-politikai Tanács minden oldalának, hogy a kérdéseket és a véleményeket vonjuk össze az idő szűke miatt. Ha ezt elfogadják, kézfeltartással jelezzék! *(Szavazás.)* Köszönöm szépen.

A szakmai oldalé a szó.

DR. DOBOS KRISZTINA: Köszönöm szépen - és köszönöm szépen a tájékoztatást. Elsőként szeretném megjegyezni, hogy az iskolák jelentős része egy évvel ezelőtt módosította a pedagógiai programját, külön öröm számukra, hogy most ismét módosíthatják. Azt gondolom, jó lenne, hogyha most már hosszabb távra terveznék, és nem kellene mindig dokumentumokat gyártani.

Nem tudjuk, hogy a természettudomány és a természetismeret két különböző tantárgy. Ha két különböző tantárgy - márpedig két különböző tantárgy -, akkor eddig az iskolák természetismeretet tanítottak, most pedig megjelenik a természettudomány a 9/A (2) bekezdésében, hogy az 5-6. évfolyamon a szakrendszerű oktatás keretében mi minden folyik a természettudományos tantárgy keretében. Ezzel kötelezővé tettük a természettudományos tantárgyat. Nem azt mondja, hogy „folyhat”, hanem hogy „folyik”. Ha viszont kötelezővé tettük a természettudományos tantárgyat, akkor saját magunk számára azt kell mondanom, két hónappal ezelőtt azt mondtuk, ez egy választható lehetőség, tehát elfogadhatatlan, annál is inkább, mert a mellékletben a 4. oldalon azt mondja, hogy átveheti a természetismeretet. Tehát a melléklet és a főszabály számomra ellentmondásban van, és messzemenőleg tiltakozunk az ellen, hogy a természettudományos tantárgyat - részben kidolgozatlansága, részben kipróbálatlansága, részben a pedagógusképzés hiánya miatt, merthogy ilyen egyáltalán nem történt - kötelezővé tegyék.

Ismét egy olyan dolgot vezetünk be, amire nem képeztük ki a pedagógusokat. Az meg elfogadhatatlan, hogy 120 órás továbbképzésben most bárki a nyár folyamán vagy a következő tanévben természettudományos tantárgy tanárává váljék, hiszen ez nagyon komoly problémát jelent.

Azt gondolom, nagyon sok kérdés van. Szeretném felhívni a figyelmet, hogy a Magyar Tudományos Akadémia tiltakozott, és még nagyon sok mindenki tiltakozott - lehetne folytatni a sort.

Az 1. §-ban szerepel az aa) pontban, hogy a kezdő szakaszban az érdeklődés felkeltése, a problémák felvetése, megoldáskeresés fontos feladat. Szeretném megjegyezni, hogy a kezdő szakasz után ugyanúgy kell folytatni, nemcsak az alapozó szakaszban, hanem a középiskolában, sőt az egyetemen is. Az érdeklődés felkeltése, a problémák felvetése és a megoldáskeresés egy pedagógiai feladat, amit tizenkét vagy huszonnégy éven keresztül, amíg tanul valaki, szerepeltetni kell. Kiemelése a kezdő szakaszra számomra érthetetlen, és kérdés, miért is van kiemelve. Ez már elhangzott, most ismét elmondtuk.

Az alapozó és a fejlesztő szakaszban a terhelés a tanuló képességéhez igazodva növekedjék. Ez szintén fontos pedagógiai elv. Miért az alapozó és a fejlesztő szakaszban igaz? Mindenhol igaz. Ezt is mondtuk korábban is. Nem tudom értelmezni.

A b) rész szerint pedig a kreatív és a manuális készségek kapjanak fokozott hangsúlyt - ez egy óhaj. Mi ennek a feltétele, hol van a feltételrendszere, hol van a programja, hol vannak hozzá az eszközök? Úgy érzem, hogy az óhajokat lehet rendeletben szabályozni, de talán nem működőképes.

A következő nagy problémám a 9. § a) részében a kötelező tanítási órákban - pont-pont-pont - a középszintű érettségi vizsga részletes vizsgakövetelményeinél többet nem szabad számon kérni. Felmerül, hogy egy kilencedikes gyerek a gimnáziumban tudja-e, hogy ő középszintű vizsgát fog tenni, vagy elhisszük neki, hogy ő esetleg még tizenhat éves korában is eldöntheti, hol fog továbbtanulni. Nem kell eldöntenie tizennégy éves korban, aminek következtében rendkívül rossznak tartom, hogy a 9-12. vagy akár a 8-12. évfolyamon egy pedagógiai folyamat felülről korlátozunk úgy, hogy közben a gyerekek nem adjuk meg a lehetőséget, hogy ő akár többet is tudhat. Az előző részben pedig az volt, hogy a tanulói képességekhez igazodva növekedjék. Ha az ő tanulói képessége több, mint a középszintű érettségi követelménye - zárójelben szeretném megjegyezni, hogy a matematika középszintű érettségi követelménye nem az a magas szint, amit nem lehet elérni, és akkor most nagyon finom és nőies voltam, mert mondhatnám azt is, hogy rendkívül alacsony -, nem szabad felülről korlátozni. Én úgy érzem, hogy ezzel az oktatás színvonalának a csökkentése explicite megjelenik, és ezt elfogadhatatlannak tartjuk. Ezért szeretném, ha ez a paragrafus így nem szerepelne, mert ettől kezdve nagyon nagy ellenállást fog kiváltani - ahogy már el is kezdődött az ellenállás, és ezt szeretném talán figyelmeztetésként is elmondani.

A személyiségfejlesztés és közösségfejlesztés feladatai rendkívül jók, és azt gondolom, rendkívül fontosak. Azonban azt kell mondanom, hogy ez ismét egy óhaj. Ha nincsenek meg a feltételei, ha nincsenek meg a lehetőségei az iskolának - márpedig egyre kevésbé vannak meg -, akkor csak olyat lehet elvárni, megkívánni az iskolától, amihez adunk feltételrendszert, a tanároknak adunk akár órakeretet vagy akár szabadidős foglalkozás kereteit, de azt gondolom, mindannyian tudjuk, hogy egyre jobban csökkennek ezek a feltételek. Így viszont előírunk egy olyan feladatrendszert, amit ma az iskola nem tud teljesíteni. Ha akarjuk, hogy teljesítse, kérnénk szépen, hogy legyen meg a feltétele, legyen meg a képzés, és lehetőség szerint megfelelő módon támogassuk is azokat az iskolákat, akik ezeket teljesítik.

Nem szeretném újból elmondani, de ugyanez vonatkozik a kreatív és manuális tevékenységre. Rendkívül fontosnak tartjuk, nagyon jó, hogy kiemelték, nagyon jó, hogy szerepel, hiszen az utóbbi időben jelentős mértékben csökkent, de ennek a feltételrendszerét - pénzt, paripát, fegyvert - kell biztosítani, hogyha valamit követelünk az iskolától.

Köszönöm.

ELNÖK: Még mindig a szakmai oldal...

MIKLÓSI LÁSZLÓ: Egyetlenegy konkrét kérdést tennék föl, mert talán ki lehetett találni abból, amit Krisztina mondott, de én kérdésként föltenném. Többünk számára nem teljesen világos, hogy mi a szakmai különbség a jelenleg is használt természetismeret és a javaslat szerint bevezetendő természettudomány között. A definíciót olvastuk, érteni véljük, de még így sem tiszta számunkra a szakmai különbség.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen, a szakszervezeti oldal következik.

SZABÓ ZSUZSA: A szakszervezeti oldal a természettudományos tárgyakra vonatkozóan alkotott véleményt, és miután teljes mértékben megegyezik a szakmai oldaléval, nem kívánom megismételni: őket támogatjuk ebben a kérdésben.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Szülői oldal!

KESZEI SÁNDOR: Én is hálás vagyok a szakmának ezért, amit kifejtett, mert nem kell hosszan beszélnünk róla. A természettudomány tantárgyat ebben a formában nem tudjuk támogatni, ha kötelező. Nem erről volt szó az előzetes tárgyalásokon. Itt szerepel egy nagyon fontos dokumentum, a hatásvizsgálat, ami az én praxisomban még nem fordult elő. Egy előterjesztéshez hatásvizsgálat, amit a jogalkotásról szóló törvény előír, most itt van, ezt szeretném külön kiemelni, hogy nagyon nagyra értékeljük.

A középszintű érettségire mérni a tanulók tudását, ez nekem furcsa, hiszen a tanulókat az emelt szintű érettségire is fel kell készíteni. Ha a középszintű érettségire készítjük fel, és annak megfelelően értékeljük, akkor elmarad az emelt szintű érettségire való felkészítés. Mi fordítva gondoltuk, hogy az emelt szintű, egy magas szintű előkészítés kell.

Több problémám van. Az egyik, hogy iskolán kívül készítik föl a gyerekeket az emelt szintű érettségire, vagy délután. *(Zaj.)* Tudok hozni ilyen plakátot, három iskolában van kitéve, hogy iksz cég emelt szintű érettségire készít föl, vagy ki van írva az is, hogy délután, a nem kötelező tanórai foglalkozáson emelt szintű érettségire készítenek föl - ugyanaz az iskola, ugyanaz a tanár. Itt én a félelmeimet fejezem ki, hogy vajon nem történik-e valami hasonló. Valóban szükséges, és egyetérték velem, hogy a terhelést csökkentsük, viszont felmerül a kérdés, hogy megtörténik-e az emelt szintű érettségire való felkészítés, ami kötelező, és pillanatnyilag is úgy érezzük, hogy ez le van nyúlva. Onnan is lehet tudni, hogy egyre kevesebb gyerek megy emelt szintűre, ebből egyre több a saját pénzéből. Ugyanakkor például emelt szintű nyelvi érettségire senki sem. Olyan kisszámú gyerek megy emelt szintű érettségire, ami megkérdőjelezi az iskolai nyelvoktatás hatékonyságát. Főleg azért nagy problémánk ez, mert ha ez nem 60 százalékon fölüli, tehát nem ad középszintű érettségi vizsgát, akkor nem kapja meg a diplomáját - ötéves munka után nem kapja meg a diplomáját, mert a középiskola nem tudja felkészíteni őt az emelt szintű érettségire. Most pedig kapunk egy olyan lehetőséget, kapnak a gyerekek egy olyan lehetőséget az oktatási kormányzattól, hogy ezt még csökkentsük, tehát még ennyire sem fogják felkészíteni. Ez a véleményünk.

A másik, amit nagyon fontosnak tartunk, a manuális készségek fejlesztése. Teljesen érthetetlen számunkra, miért nem engedjük meg a gyerekeknek, hogy tizennégy éves korban megkezdjék a szakképzést. Miért nem? Ezek a gyerekek manuális készségekkel rendelkeznek - vagy nem rendelkeznek -, és még elhúzzuk két évig, és majd tizenhat éves korukban nyúlhatnak először valamilyen szerszámhoz.

A másik fontos, ami szintén ide tartozik, és elfogadjuk, hogy sem pedagógusképzés nem történt a természettudomány tantárgynál, sem a többinél, és nincsenek megfelelő eszközök. Hol vannak a szemléltető eszközök? Nincsenek már az iskolában jóformán szemléltető eszközök! Az én gyerekeimnek még kiskorukban ott voltak a szemléltető eszközök! Most nincsenek.

Én tehát azt mondom, hogy a Nemzeti alaptantervben le vannak írva olyan dolgok, amikkel kipipálunk dolgokat. Nem tudtak minket, szülőket meggyőzni - nem az utcai szülőket, akik írogatnak a minisztériumba, hanem azokat, akiknek mi megkérdeztük a véleményét, és akik

értenek hozzá, és több éven keresztül szakmailag felkészültek a jogalkotási folyamatban való részvételre.

Máskülönben a NAT módosításáról és a NAT-ról is az a véleményünk, hogy a nyugati országokban ez egypár oldalas mű, ami a nemzeti minimumot írja le, és elsősorban a szülőknek készül. ez rá is van írva, hogy a szülőknek készül - de nyilván iránytű az iskoláknak és a kerettanterv-készítőknek -, de semmi esetre sem ilyen bonyolult jogi formulákkal kitöltött, számunkra elvileg érthetetlen szövegekkel. Azok a folyamatok, a bevezető szakasz meg egyéb az első osztályt jelenti, aztán a másodikat, harmadikat, negyediket...

És most van még egy kérdésem: ez nem annak az előszele, amit mostanában hallunk a sajtóban, SZDSZ-es politikusoktól, hogy a hat osztályban egyáltalán ne legyen tantárgy, se osztályozás? Nem egy lépés arra? Mert akkor nagyon nagy bajban vagyok - vagyunk -, mert ezt abszolút elutasítottuk, és nem kívánjuk, hogy ne legyen a hatodik évfolyamig tantárgy. Most még ott van, hogy 25 vagy 50 százalékban lehet.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen a szülői oldal véleményét. A diákönkormányzatok képviselői következnek.

DR. JÁSPER ANDRÁS: Köszönöm a szót, elnök asszony. Igyekszem én is nagyon rövid lenni a Nemzeti alaptanterv eme kiegészítésével kapcsolatosan.

Értjük a szándékot a középszintű számonkérés bevezetésére, de nem jó a megoldás. Azért nem jó, mert nem számol azokkal az intézményekkel többek között, ahol mindenki emelt szintű érettségit szeretne tenni. A szűrő éppen az, hogy az iskolai tanterv szerint minden gyerek számára kötelező vagy nem kötelező. Ha minden gyerek részt akar venni az emelt szintűben, akkor ők kiesnének ebből, tehát nem jó a megoldás.

Az 1. számú melléklettel kapcsolatosan szeretném jelezni, hogy a személyiség- és közösségfejlesztés feladatait mi is rendkívül fontosnak tartjuk, ugyanakkor számunkra hiányzik belőle a mi szakterületünknek, a diákönkormányzásnak az ügye. Azt gondolom, olyan közösségi feladat, ami az állampolgári ismeretekből levezethető, ám az anyagban mégsem látszik. Javasolnám kiegészíteni a szöveget a jogkövetés, jogérvényesítés, közösségi élet területével. Legyen világos az intézmények számára, hogy ez nem egy kívülről behozott történet, amit a negyedik emeleten a diák-önkormányzati szobában kell elvégezni, hanem egy olyan tevékenység, aminek az iskola alaptevékenységébe kell beépülnie.

Ennyi, köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A kisebbségi oldal következik.

DR. SCHÄFFER ISTVÁN: Először ahhoz szeretnék hozzászólni - most nem mint kisebbségi, hanem mint gyakorló középiskola-igazgató -, hogy teljesen helyén van ez a középszintű-emelt szintű érettségi dolog. A gyerekek a tizedik után - ha tizenkét évfolyam van, más esetben a tizenegyedik után, ha előkészítő évfolyam van - van egy választása, hogy milyen tantárgyból milyen szintű érettségi felkészítést választ. Itt van egy másik kérdés is, és ez annyit jelent, hogy az óraszám is ehhez igazodik. Hivatalosan tehát a gyerek óraszám, ha nem venne részt, 26 lenne, tehát mindenféleképpen az úgynevezett szabadon választható - de ha már szabadon választott, az neki kötelező - sávba bele kell, hogy válasszon, tehát neki érettségiznie kell, de el kell döntenie, milyen felkészítésben. Ez még mindig nem érinti, hogy ő milyen szinten

akar érettségizni. Ő az utolsó pillanatban is eldöntheti, de nekem, mint iskolának, a pedagógiai programban kötelező feltüntetni, hogy az iskola milyen tantárgyból milyen szinten készít fel. Amikor tehát a gyerek oda jelentkezik, az én pedagógiai programom kint van, nyilvános, és benne van, hogy az iskola ebből, ebből meg ebből a tantárgyból ezen és ezen a szinten vállalja az emelt szintű felkészítést, és ennek tudatában lehet oda bemenni. Abban a pillanatban létrejött egy szerződés közöttünk, és nekem kötelező biztosítanom, méghozzá a kötelező érettségi tárgyakból akkor is, ha ő jelentkezett egyedül, a többenél pedig meg kell oldanom a problémát, vagyis nem utasíthatom el, hanem meg kell oldanom, ha másként nem, más iskolával együttműködve, társulásban.

Hogy délután csinálják ezeket... Kérem szépen: reggel nyolc és este hét között gyakorlatilag szervezhetem a gyerek napját. Ez nem pénzes. Volt olyan, hogy csak úgy tudtam megoldani, hogy az iskola fizette - nálunk konkrétan a holland nyelv volt -, mert nem tudtam másként megoldani a gyerek emelt szintű érettségire való felkészítését. Benne volt, bejelentkezett, ki kellett fizetnie az iskolának egy szál gyerek emelt szintű érettségire való felkészítését.

A másik az érettségi. Abban viszont messzemenően egyetértek a szakmai oldallal, hogy ezt kilencedik osztályra levinni nagyon kockázatos - két dolog miatt. Az egyik, hogy az érettségi egy egyszeri megmérettetés, a másik meg egy folyamat. Például az idei matematika érettségi nem fedte le a középiskolás programot. Nagyon bátor ember, aki az idei matematikai feladatsorból, hat példa megoldásából messzemenő következtetéseket von le. Történetesen nálunk is előfordult az idén, hogy az iskola matematika érettségi átlaga 82 százalék középszinten. Kettes tanulók írtak ötös dolgozatot. Ebből nem következik, hogy nálunk a matematikatanítás követelményeit le kellene szállítani. Nagyon meg kell nézni, hogy adott évben kik állították össze, egyáltalán tudták-e, milyen szinten kell megcsinálni ezeket a feladatokat. Az egyetemeknek ugyanilyen problémájuk lesz vele, mert nem fog szelektálni, nem fogja sorba állítani a gyerekeket, betömörülnek - de ez már az ő problémájuk.

Én úgy gondolom, nem fedti le a tantervet, esetleges, ugyan lehet, hogy kipróbálták - nem kétlem, mert ismerem a mechanizmusát -, de...

A másik pedig, hogy tessék tudomásul venni - nem tudom, hogy a magyar közoktatásban mikor veszik már tudomásul, és ebben egyetértek a szülői oldallal -, hogy nem minden gyereknek kell érettségi bizonyítványt adni. Az érettségi bizonyítvány leértékelődése ez, ugyanis történelemből hatodikos gyerek megírta volna hármásra-négyesre, nem kellett volna történelemből középiskolai tanulmányokat folytatni ahhoz, hogy valaki az idén le tudjon érettségizni. Erről ne is beszéljünk!

A természetismeret. Engem ez annyira nem zavar, mert a hatodik oldalon az általános indoklásban a második bekezdés, alulról a hatodik sor azt mondja, hogy a természettudomány tantárgy későbbi bevezetésének számos szakmai feltétele van, és azt csak alapos előkészületek, valamint a tanárok megfelelő felkészítése után lehet megvalósítani. Tulajdonképpen itt visszacseng, amit a szakmai oldal mondott. Tény, hogy ez nincs összhangban azzal, ami az elején van leírva.

Már csak azért is problémás lenne ez, mert például - és most jön a kisebbségi oktatás - a kisebbségi oktatásban, például a tanítóképzésben - mert most már műveltségi területek vannak a tanítóknál, és ott megfelelő dolgok jönnek - önmagában a kisebbségi tanítóképzés a kiegészítő képzés. Itt gyakorlatilag a kisebbségi iskolákban ez nem is valósítható meg a nélkül, hogy a felső tagozatos tanárokat át ne képezzék erre. A tanító néni a négy év alatt azt a képzést kapta, hogy ő nyelvi képzésben részesül. A kisebbségi oktatással ez nem kompatibilis.

Ennyit szerettem volna mondani, köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Az önkormányzati oldal következik - bocsánat, sorrendet tévesztettem.

HELTAI MIKLÓS: Semmi probléma.

Tisztelt Közoktatás-politikai Tanács! Kérdésem csak egy van, nevezetesen, hogy amikor az előterjesztés utal rá, hogy az iskolák egy része túlzott követelményeket állít a tanulókkal szemben, ezt milyen felmérés alapján állapította meg a javaslattevő: kis sokaságú, reprezentatív, nagy sokaságú vagy egyéb, amely a korrekt döntés-előkészítés szabályaihoz tartozik, nemcsak a pedagógiában, hanem általában is. Kérdésem csak ez az egy van.

A véleményemet föl fogom olvasni - nem azért, mert jelentősen különbözik az eddigiektől, csak hogy erősítsem az elhangzottakat, ugyanakkor gazdálkodjam az idővel, mert így nem kalandozom el, ha felolvasom. A záró mondatot azonban mondom.

A tervezet konkrét javaslatai, tehát a science bevezetése, illetőleg a NAT módosítása ellen a Magyar Önkormányzatok Szövetsége, mint az egyik legnagyobb iskolafenntartó, a leghatározottabban tiltakozik, jómagam mint pedagógus szakmai szervezet - a Csökmei Kör - vezetője szintén. És amennyiben ez a tiltakozás eredménytelen, szélesebb nyilvánossághoz fogunk fordulni.

Még egy kérdésem van a tervezet összeállítóihoz: hallották-e már azt a klasszikus bölcsességet, hogy Sub pondere crescit palma - teher alatt nő a pálma? Azaz a követelmény nem ártalmas az ifjúságra nézve, sőt! (*Papp Kornél: Ez sem középszintű követelmény.*)

A továbbiakban fölolvasom.

A tervezetben foglalt pedagógiai célkitűzésekkel egyetértünk. Valóban fontos és szükséges minden pedagógiai dokumentumban hangsúlyozni, hogy a személyiség- és közösségfejlesztés a nevelés egyik alapvető feladata. Azt is csak helyeselni lehet, hogy a változtatás külön felhívja a nevelők figyelmét a kreatív, manuális készségek, jártasságok fejlesztésére, arra, hogy az ezekkel kapcsolatos feladataikat az iskola pedagógiai programjában is határozzák meg. Az azonban a javaslatból nem állapítható meg, hogy eme jó szándékú kívánalmakhoz mi köze a javasolt módosításoknak.

A javaslat 2. §-ában a követelmények differenciálása - új 9/A § (1) és (2) bekezdésében foglalt előírások - olyan pedagógiai felfogást képviselnek, melyek létjogosultsága nem kérdőjelezhető meg, de egyoldalú érvényesítése ellentmond a szakmai erkölcs követelményeinek. Nézetünk szerint a szakmai etika szabályai szerint általánosan kötelezőnek csak olyan keret fogadható el, melybe a különböző pedagógiai irányzatok szakmai autonómiájuk korlátozása nélkül képesek munkájukat beilleszteni. Annak a pedagógiai felfogásnak, amely a színvonalas követelmények fejlesztő hatását vallja, és azt összeegyeztethetőnek véli a differenciálás és személyre szabás elveivel, szintén van létjogosultsága. S rendeleti úton ennek feladása nem kényszeríthető ki. Hasonlóképpen pedagógiai felfogás kérdése, hogy a komplex természettudományos szemlélet miképpen alakítható ki a leghatékonyabban. A természettudományok tantárgyakra bontott tanítását követő paradigma legalább olyan indokolt, mint az, amely az egységes természettudomány tárgy tanítását tartja a leginkább célravezetőnek ötödik és hatodik évfolyamon.

Az új 9/A § (1) bekezdés, miszerint a középiskolákban a mindenki számára kötelező tantárgyi tanórákon a minősítés, értékelés követelményei nem haladhatják meg a középszintű érettségi vizsga követelményeit, ellentétes a kerettantervi rendelet tantárgyi követelményeivel -

ha szükséges, mint történelem szakos, tételes kimutatást készítek arról, hogy a történelemben mi található a kerettantervi minimumban - holott már az is minimum -, ami a középszintű érettségi követelményeiben nem. Egy példát mondok: a Jagelló-korszak vagy a Dózsa-parasztháború kerettantervi követelmény, de nem anyaga a középszintű érettséginek.

Hogy az ilyen meggondolatlan dolgokból mi sül ki az iskolában, azt a fantáziájukra bízom, de vannak akik még emlékeznek a '973-as párthatározat nyomán bekövetkező TACS-ra - vagy tananyagcsökkentésre -, hogy az hogy folyt, hogy kiegészítő, meg törzsanyag, meg tájékoztató anyag, és hogy milyen zavar támadt ebből érettségin és mindenütt, az viszont már történelmi tény.

Ellentétes z 1993. évi közoktatási törvény 48. § (1) bekezdés b) pontjával ez a változtatás. Erre utal egyébként az általános indoklás befejező passzusa is, amikor azt állítja - bizonyítás nélkül -, hogy az iskolák egy része túlzott követelményeket állít a tanulókkal szemben, s ezt a követelményállítást akarja korlátozni a rendeletmódosítás, valójában azonban a tantestületek, iskolák demokratikus jogait, szakmai autonómiáját korlátozza.

Az új 9/A § (2) bekezdése a 2001/12. tanévtől felmenő rendszerben kötelezően javasolja bevezetni az ötödik évfolyamon a természettudomány tárgyat. Mint többször kifejtettük, a pedagógia tudományának szabályai szerint a tantárgy nem más, mint didaktikailag feldolgozott, tehát tanulhatóvá tett tudomány. Ilyen tudomány, hogy „természettudomány”, im allgemeine nicht. Pedagógiailag elképzelhető, hogy egy integráló, kedvesináló tárggyal előkészítsék a biológia, kémia stb. későbbi oktatását - régen ennek természetrajz volt a neve -, de ennek bevezetését is csak az iskolák számára választhatóan tartjuk elfogadhatónak, a fentebb vázolt pedagógiai elvek alapján. Továbbá kísérleti pedagógus, a személyi feltételek biztosítása, kiképzett tanárok, tankönyvek stb. nélkül még fakultatíve sem vezethető be ilyen tantárgy.

Ami a személyiség- és közösségfejlesztés feladatai című 1. számú mellékletet illeti, sok nagyon fontos dolgot felsorol, melyekkel nehéz lenne egyet nem érteni, és kihagy egy sort, melyek szintén nélkülözhetetlenek e vonatkozásban - például szolidaritás, kooperáció, tolerancia stb. képességeinek kialakítása. Javasoljuk, hogy ha már van ilyen melléklet, dolgozzák ki alaposabban.

A 2. számú melléklettel kapcsolatban megismételjük: tantárgyakra bontott természettudományos oktatáson keresztül is vezet út a komplex szemlélethez, sőt, a pedagógiai tudományának jelen állása szerint felsőbb évfolyamoktól kezdve csak ez az út járható.

A rendelettervezet 6. §-ában, amennyiben azt jól értem, miszerint a rendelet a kihirdetését követő tizenötödik napon hatályba lép, és a hatályba lépését követő napon hatályát veszti, amennyiben ez azt jelenti, hogy csak egy napit hatályos a rendelet, és pedagógiai bikkfanyelven nem valami mást, de ha ezt jelenti, akkor ezt maradéktalanul támogatja a MÖSZ. *(Derültség.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen. A nem állami, nem önkormányzati oldal képviselője következik.

PAPP KORNÉL: Köszönöm szépen. Sajnos, nem ezt jelenti...

Tulajdonképpen ritka pillanatnak vagyunk tanúi, mert a Közoktatás-politikai Tanács szinte összes oldala - a kormányzat kivételével - egy irányba adta véleményét, egymást erősítették ezek a vélemények, és nekem, mint aki utoljára következik, nem maradt más hátra, mint hogy egy határozati javaslatot összefoglalásként megfogalmazzak, és javasoljam az oldal részéről a Közoktatás-politikai Tanácsnak.

Ez pedig úgy szól, hogy a Közoktatás-politikai Tanács nem támogatja a 243/2003-as kormányrendelet előterjesztett módosítását, és kéri a tervezet visszavonását.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Megadom a szót a kormányoldal képviselőjének a válaszára.

BRASSÓI SÁNDOR: Köszönjük szépen az észrevételeket, megfontoljuk, és továbbítjuk a döntéshozó szintre. Köszönöm szépen.

AMBRUS ISTVÁN: A kormányzati oldal a választ befejezte.

ELNÖK: A határozati javaslat úgy szól, hogy a Közoktatás-politikai Tanács nem támogatja a 243/2003-as kormányrendelet előterjesztett módosítását, és kéri a visszavonását.

Aki egyetért ezzel a határozati javaslattal, kérem, szavazzon! (6) Ki van ellene? *(Nincs ilyen jelzés.)* Ki tartózkodott? (2)

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Áttérünk a második napirendi pontra: Javaslatok a tanárképzés utolsó, gyakorlati félévével kapcsolatos szakmai és gyakorlati kérdésekről. Kérem az előterjesztőt, hogy ossza meg velünk azokat a gondolatokat, amelyeket az előterjesztés mellé még szeretne elmondani.

CSILLAG MÁRTA: Jó napot kívánok! Nagy tisztelettel köszöntöm önöket. Az önök előtt lévő előterjesztés műfaját nem tudnám meghatározni. Egy szakmai vitaanyag elkészítésére kért föl a minisztérium két főosztálya egy szakértői grémiumot, amelyben közoktatási és felsőoktatási szakemberek vettek részt. A felkérésre a munka 2008 őszén kezdődött meg ebben a munkacsoportban. A munkacsoport által leírt javaslatokat olvashatták önök egy terjedelmesebb anyagban. Ez az anyag pillanatnyilag nem hivatalos előterjesztése a minisztériumnak, hanem annak egy szakmai tanulmánya, előképe, javaslatsor, amely a szakértők véleményét tükrözi. A minisztérium - a felsőoktatási és a közoktatási főosztály - azért készítette ezt a szakmai javaslatot, hogy minden felsőoktatási és közoktatási testületen, szakmai, érdekvédelmi egyeztetésen végigtárgyalja, a javaslatokat beépítse, és ezt követően készítsen el egy döntés-előkészítő anyagot a minisztérium felső vezetése számára.

Azért tartottam fontosnak hangsúlyozni ezt, mert bizonyára önök is érzékelték, hogy az anyag bizonyos tekintetben nem koherens. Részben található a mellékletekben segítő, útmutató anyagok, található benne tájékoztató anyag a bolognai folyamatról, és ugyanakkor az érdemi részében pedig sok mindenre reflektáló javaslatokat olvashatunk: gyakorlati és elsősorban természetesen a szervezést a megvalósítást segítő javaslatokat.

Arra kérjük önöket, azért is terjesztettük ide ezt az anyagot, hogy véleményükkel segítsék a további munkánkat. Szeretnénk a továbbiakban az ebből az anyagból készülő vezetői előterjesztést egy letisztázott formában a minisztérium testületei elé tární. Köszönöm szépen, hogy meghallgattak, minden kérdésre Rádli Katalin főosztályvezető-helyettes kollégámmal együtt szívesen válaszolunk.

ELNÖK: Köszönöm szépen főosztályvezető asszony nyitó gondolatait, és átadnám a szót a szakszervezeti oldalnak.

SZABÓ ZSUZSA: Köszönöm szépen a szót. Azt szeretném elmondani, hogy egy rendkívül jó teljesítménynek, rendkívül jól előkészített anyagnak tartjuk. Számunkra teljesen elfogadható az elképzelés. Hangsúlyoznám, hogy minden cél fokozatosan érhető el, de ezt az anyag maga is tartalmazza. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A szülői oldalé a szó.

KESZEI SÁNDOR: Köszönöm. A mi számunkra az a probléma, hogy az anyag teljes áttanulmányozását nem végeztük el, ugyanakkor ott voltunk az OKNT-ülésem, és ahhoz kapcsolódna egy-két dolog, csak érdeklődés vagy javaslat szintjén.

Az egyik a gyakorlati képzőhelyek biztosításáról szól, hogy milyen formában kívánja biztosítani az oktatási tárca a gyakorlati képzőhelyeket. A felsőoktatási intézményeknek nem olyan sok gyakorlóiskolája van, ugyanakkor a felsőoktatási törvény lehetőséget biztosít arra, hogy gyakorlóiskolákat működtessenek, finanszírozzanak. Persze, könnyebb megoldás volt, hogy együttműködési megállapodást kötöttek különböző iskolákkal, és ott éhbérért, fillérékért - majdnem hogy „zsebbe fizetéssel” -, nagyon alacsony szinten dotálva, a felsőoktatási intézmény normatíváját kímélő módon oldották meg. Kívánja-e ezt megváltoztatni az oktatásirányítás, és hatékonyabbá tenni a gyakorlóiskolák hálózatát, intézményét, fogadóképességét és finanszírozását? És miből akarja finanszírozni? A közoktatásból vagy a felsőoktatásból?

Felmerült az a probléma is - azóta biztos tárgyalás is folyt róla -, hogy mikor legyen ez. A végén legyen vagy közben, és egybefüggő legyen-e vagy sem. Az volt a vélemény, hogy egybefüggő legyen, mert akkor fog megismerni egy oktatási intézményt. Ha viszont elküldjük kistelepülésre, telepi iskolába, városi iskolába, szakképző iskolába stb., akkor többfelé elkerül. Ez a személyes véleményünk is, mert itt vagyunk mi fennakadva, hogy a pedagógusképzés nem orientálódik például a szakiskolai képzésre - mindig a szakiskolát mondom, de mondhatnék mást is -, és nem kapják meg azokat a készségeket, azokat a módszertani lehetőségeket, amelyekkel el tudják majd látni ezeket a feladatokat. Ezért nagyszerű dolog ez a gyakorlati képzés, de akkor ennek valami olyan hatásúnak kell lenni, hogy ezekre a kérdésekre nekünk választ adjon.

Van még egy nagyon fontos javaslatunk, hogy a pedagógusoknak ez az idő számíton be a munkaviszonyukba. Ők hat hónapot fognak gyakorlati képzésben eltölteni, tehát mi azt mondjuk, hogy ez számíton be. Ráadásul még azért is fontos, mert ezek a gyerekek, főleg a lányok, szülnek vagy hasonló, és akkor hiányzik majd ez a fél év... (*Közbeszólások, derültség. - Zaj.*) Nem hogy hiányzik, hanem ők itt effektív munkát fognak végezni. És hasonlíthatjuk a tanulószerveződéshez, ahol a tanulószerveződésben lévő gyerekeknek ez beszámít a nyugdíjába, munkaviszonynak minősül, betegszabadságot kapnak stb., stb.

Most véleményként mondjuk, de ha arra kerül a sor, ezt írásban is fogjuk kérni az államtitkár úrtól és a kormányzattól, hogy gondolja át. Nekünk akkor lenne igazán értékes ez a dolog, ha beszámítana a munkaviszonyba.

Köszönöm szépen, én befejeztem, de Novák János szeretne még hozzászólni.

NOVÁK JÁNOS: Köszönöm a szót. Ezzel a kérdéssel kapcsolatban szeretnék három történetet elmondani. Az egyik elit budai iskolában pedagógusokkal beszélgettem erről a kérdéstről, tehát a gyakorlati oktatásról. Az ő véleményüket szeretném röviden ismertetni.

Jelen pillanatban a végzett fiatal pedagógusok nagy része nem tudja kezelni a gyerekeket, nem tud a gyerekekkel bánni. Ebből aztán második lépésként kialakul, hogy elkezd nem szeretni a gyerekeket. Harmadik lépésként pedig elkezd rájuk haragudni, ellenfelekké és ellenségekké válnak - viszont ezek után is a pályán maradnak. Ez tehát egy jelenség, ami elég szomorú, és azzal függ össze, hogy jelen körülmények között nem kapnak elég gyakorlati oktatást, és el se tudják képzelni, hogy a pályán mi vár majd rájuk.

Beszélgettem vidéki iskolákban tanító fiatal pedagógusokkal is. Ők is elmondták, hogy már egész jó iskolákban is, ahol nagy a munkanélküliség meg a roma tanulók aránya, olyan helyzetek teremődnek, amit egyáltalán nem tudnak kezelni, nem is hallottak erről az egyetemen. A pedagógusok, akik ilyen iskolákba kerülnek, néhány év után elhagyják a pályát, mert ilyen körülmények között nem hajlandók dolgozni.

Mindkét jelenség arra vezethető vissza, hogy akkor ismerkednek meg a helyzettel, amikor már végeztek, és elkerülnek az iskolába.

Nemrég dr. Trencsényi László meghívott minket - Sándor is ott volt -, az ELTE Pedagógiai és Neveléstudományi Tanszéke tartott egy beszélgetést azokkal a fiúkkal-lányokkal - inkább lányokkal, mert fiú nem volt -, akik az alapszakot befejezték. Tíz-tizenegy fős csoportokban lehetett leülni, körberakták a székeket, és egy kötetlen beszélgetés alakult ki. Erről a kérdésről azokkal a gyerekekkel beszéltem ott tehát, akik befejezték az alapszakot. Elmondtam nekik ezt a történetet, és azt mondták, el tudják képzelni, hogy így van, és arról beszélgettem velük, milyen megoldást tartanának ők jónak. Határozottan és egyértelműen az volt a véleményük, hogy az alapszak után kellene egy félév, amikor elkerülnének ilyen, nem elit iskolákba. Olyanba, ahol inkább egy kicsit a fekete oldala látható annak, hogy a pályájuk során mivel fognak találkozni. Az után kellene eldönteni, hogy maradnak-e ezen a pályán a mesterszakon. Azt mondták, bár valaki jó tanuló, és szíve szerint pedagógus szeretne lenni, akkor derülhetne ki, hogy gyakorlatilag alkalmatlan rá. Mert az a dolognak csak az egyik része, hogy valaki jó tanuló, jól vizsgázik, elmehet mesterszakra, ott is jól fog vizsgázni - utána bemegy az iskolába, és csak kudarccal találkozik.

Egy féléves gyakorlati időt tartottak tehát fontosnak. Akik viszont utána azt választják, hogy elmennek pedagógusnak mesterszakra, nekik viszont csak államilag finanszírozott képzés legyen, olyan létszámú, amennyi pedagógusra szükség van.

A másik, amit mondtak, hogy amikor végeznek, egyéves gyakorlatot tartanak szükségesnek, mégpedig úgy - és ez megint érdekes -, hogy megpályáznának iskolát, és amelyik iskola őket fogadná, abban az iskolában csinálják meg az egyéves gyakorlatot, és az az iskola majd minősíti őket.

Röviden tehát ez volt ennek a beszélgetésnek a lényege. Úgy érzik, hogy ha már történik egy ilyen változás, az igazodjék a valósághoz, ne csak valamilyen elképzelés legyen, és kipipáljanak valamit.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. A szülői oldal befejezte? *(Keszei Sándor: Köszönjük szépen, igen.)*
Akkor - örvendetes, hogy visszatért a szakmai oldal két tagja is - térjünk vissza a szakmai oldal véleményének meghallgatására.

DR. DOBOS KRISZTINA: Elnézést kérünk a késésért...

Elsőként azt szeretném megállapítani, hogy ez egy nagyon jó anyag, és nagyon fontos problémával foglalkozik: a gyakorlati képzéssel, ami az elmúlt időszakban - amióta ilyesmivel

foglalkozom, tehát körülbelül húsz éve - folyamatosan napirenden van, hogy itt valamit kellene tenni, de igazán nem történt jelentős változás.

A második megjegyzés: nagyon jó, hogy az iskolában való létet, a szervezetbe való beilleszkedést, az iskolával mint nagyon bonyolult intézménnyel való megismerkedést is jelenti, nemcsak azt, hogy a megfelelő szaktárgyban hospitáljon és órákat tartson. Azt tapasztaljuk ugyanis, hogy azok a diákok, akik elvégzik az egyetemet, és iskolába kerülnek, rendkívül nehéz helyzetben találják magukat, hiszen olyan kérdésekkel kellene foglalkozniuk mint pedagógiai program, szmsz, a törvény, a rendeletek, és az iskola belső miliójének, struktúráját megismerése. Ha korábban ezzel nem nagyon találkoztak, és még elkezdik a tanítást is, ez olyan feladat, aminek egy kezdő tanár nehezen tud jól megfelelni, ami bizony - ebben egyetértek - sokszor megijeszti a friss diplomás tanárokat, és esetleg elmenekülnek.

Jónak tartjuk, hogy a „partneriskola” kifejezés megjelenik. Ez egy picit utalás arra, ami már problémaként felvetődött, hogy ne csak a jól menő vagy viszonylag jó gyakorlóiskolákba járjanak a gyerekek - hiszen már évtizedek óta vannak gyakorlóléhelyek -, de a partneriskola többet jelenti, mint gyakorlóléhelyet. Azt gondolom, mint új közoktatási fogalom, sőt, minőségi lépés is lehet a közoktatásban, ha a partneriskolák kiválasztása valóban minőségi kritériumok alapján történik, ha valóban megfelelő továbbképzési rendszer alakul ki a partneriskolákban a mentortanárok számára. Azt reméljük, hogy mindezeknek pozitív megoldása lesz.

Van problémánk is. A probléma tulajdonképpen a diákok ottlétének megszervezése. Valóban, ma megalázó: bruttó 30 ezer forintot kap egy diák után az ember, ami nevetséges összeg. Ha óradíjat számolunk, biztos nem éri el egy takarítónő óradíját. Én úgy gondolom, elfogadhatatlan. Megpróbáltam visszautasítani, de az egyetem azt mondta, neki a visszautasítás olyan problémát jelent, hogy legyenek szíves ezzel nem foglalkozni.

A 30. oldalon már pénzmegosztás is megjelenik, hogy a normatívát kétharmad-egyharmad arányban megosztja a partneriskola és a képző intézmény vagy a felsőoktatási intézmény között. Mégis azt jelenti, hogy ha jól emlékszem, olyan 40-47 ezer forintot lehet kifizetni a partneriskolában a gyakorlatvezető mentortanárnak. Ez sem túl nagy összeg, bár jobb, mint ami volt. Munkaszervezés szempontjából azonban a hallgatók bizonyos időszakban vannak az iskolában három-négy hónapig, miközben az volna jó, ha a mentortanár óraszámja nem 22 lenne, hanem kevesebb, mert akkor tud igazán foglalkozni a tanárjelölttel, ha őt nemcsak beviszi az órára, a foglalkozásra, hanem azt megelőzően felkészíti rá, azt követően pedig megtárgyalják a dolgokat. Ez viszont a 22 órás munkaidő után majdnem lehetetlen. Ha viszont kevesebb órát ad az igazgató a gyakorlatot vezető vagy mentortanárnak, akkor neki a fizetése is kevesebb - ezzel viszont nem lehet kiegyensúlyozni. Az órakedvezményt, illetve a fizetéskiegészítést valahogy rendbe kellene tenni. Az iskolaigazgatók lesznek olyan helyzetben, hogy vissza fogják utasítani, vagy azt fogják mondani - Schäffer Istvánnal épp az előbb beszéltünk róla -, hogy ez nekik pluszterhet jelent. Valóban pluszterhet jelent, de akkor legalább anyagilag ne kerüljenek hátrányba az iskolavezetők.

Az utolsó részben, ami egy picit már a gyakorlati részen is túlmutat, a követelményrendszerben nagyon sok új dolog megjelent, és én azt gondolom, hogy ez helyes. Van olyan egyetem, többek között a Károly Gáspár Egyetem, amelyik már csinálja: mindenkinek megvan a saját dossziéja, és az államvizsgára az egész projektet végig kell vinnie. Azt gondolom, van még egy nagyon fontos dolog, hogy a mentortanárok képzése megfelelő legyen. Ez kulcskérdés. Nemcsak a hallgatók képzése fontos tehát, hanem a mentortanároké is. Nagyon jól lenne, hogyha most már ez a minőségi kategória, hogy „mentortanár” nem csak jelentkezés

alapján működne, hanem megfelelő minősítést is jelentene a tanároknak. Ami persze azt is jelenti, hogy megfelelő erkölcsi és anyagi elismeréssel is járjon.

Szeretném jelezni, hogy a mellékletek is nagyon áttekinthetőek, tehát úgy gondolom, az egész anyag alapvetően jól áttekinthető, jól kezelt anyag, és nagyon fontos. Mi alapvetően támogatjuk.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A diákoldal következik.

DR. JÁSPER ANDRÁS: Köszönöm a szót. Az anyagban leírtakkal, az iránnyal alapvetően egyetértünk. Amit hiányolunk belőle, azt a szakmai oldal részben elmondta: az intézmény megismerése tanügy-igazgatási oldalról. (*Csillag Márta: Benne van.*) Biztosan én olvastam figyelmetlenül. Mindenesre az intézményszabályok, a diákönkormányzatokkal, diákközösségekkel, illetve a szülői közösségekkel való kapcsolattartás gyakorlása is része kellene legyen a gyakorlatnak. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm. Az önkormányzati oldal következik.

HELTAI MIKLÓS: Tisztelt Közoktatás-politikai Tanács! A tanárképzés utolsó, gyakorlati félévével kapcsolatos szakmai és gyakorlati kérdésekről szóló tervezetről elsősorban a felsőoktatásban jártas szakembereknek kellene véleményt nyilvánítani - én nem vagyok az, és nem is tudtam most konzultálni.

Amennyire kívülálló megítélheti, alapos, színvonalas munkát nyújtottak be a javaslat készítői. Mint a közoktatásban tapasztalatokat szerzett pedagógus, az I/5. fejezetben foglalt elképzelésekkel értek egyet: gyakorlatvezetőnek gyakorlott tanárokat alkalmazzanak, bármely közoktatási intézmény válhasson a gyakorlás számára partneriskolává stb. Úgy érzem azonban, hogy a V/1. fejezetben a tervezet készítői is meghaladják saját kompetenciájukat. Egy mechanikus tanári minősítési rendszernek ugyanis - ott van ilyen, hogy kezdő, meg gyakorló, nem írtam fel magamnak - amennyi előnye, ugyanannyi hátrulatója van. Például a kritériumok teljesítésének megítélésében változatlanul ott van a vezetői szubjektivitás lehetősége, és ilyen mércéknél mindig fennáll a formális teljesítés lehetősége is. A tapasztalat mondatja velem: a kiváló tanárság feltételeit formálisan teljesítő nevelő is lehet csapnivaló tanár. Javaslom ezért e rész többszörös átgondolását.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A kisebbségi oldalé a szó.

DR. SCHÄFFER ISTVÁN: Elnézést, hogy ma annyi személyes tapasztalatot hozok, de két rendszerből vannak nálunk gyakorló hallgatók: kapok Németországból tanárjelölteket, akik nálunk töltik a gyakorlatukat, és magyar részről is, mert van egyetem, amellyel szerződésünk van ilyen szempontból.

Az ebben található elképzelések jobban hasonlítanak a német rendszerhez. Meg kell mondanom, az a tapasztalatunk, hogy irigyeljük őket, mert végigmennek a pedagógusmunka gyakorlatilag minden területén, a szabadidő-szervezéstől kezdve a szaktárgyi dolgokon. A legkorszerűbb metódusokat tanítják nekik, projekt munkát, tehát gyakorlatilag még tapasztalt tanárok is tudnak tőlük módszereket átvenni.

De beszéljünk a magyar jelenről! Egy kicsit elkésettnek tartom ezt az anyagot, és nagyon-nagyon fel kell gyorsítani, hiszen ott vannak az első gyerekek, akik most végeznek, és választják

a pedagógusképzést. Nekik már, ha nem is teljesen e szerint, de valami hasonló módon kellene csinálniuk. Jelenleg azok az iskolák, amelyek fogadják a hallgatókat, már ott tartanak, hogy ne fogadjuk őket, tehát ellenérdekelték vagyunk. Ha komolyan vesszük ugyanis, amit csinálunk, akkor ez egy nagyon nagy megterhelés az iskolának és a diáknak is. Elmondanám, miért.

Először nézzük az iskolát! Az ELTE-n volt úgynevezett vezetőtanár-képzés, ahol kollégáim elvégezték a vezetőtanári szakirányú továbbképzést. Ehhez az iskola biztosította a feltételeket, ami annyit jelentett, hogy elengedtem, vizsgázott stb., stb. Úgy fogtuk fel, hogy továbbképezte magát, és ő is fejlődött - viszont elég alaposan vitte az iskola továbbképzési pénzét.

A másik, amikor megérkezik hozzánk egy hallgató. Vegyük azt az esetet, amikor elkezd tanítani. Én vagyok a felelős érte, amikor a gyakornok ott van, és köztudott, hogy tényleg nem mindenki jó. Ennek a gyereknek, akire én rászabadítom ezt a kezdő szakembert, van egy nagyon jó matematikatanára, magyartanára stb., aki egyenletesen magas színvonalon tanítja őt. Ezek után jön egy kezdő szakember, akit, uram bocsá', néha a gyerek javít ki, mert ha van egy tehetségesebb gyerek, ott előjöhetnek ilyen dolgok. Nem biztos, hogy az iskolahasználók - a szülők, a gyerekek - érdekeltek abban, hogy mi gyakorlóiskola legyünk. Ő abban érdekelt, hogy ennek a gyereknek legyen egy jó tanára végig.

Itt fölmerült az órakedvezmény. Ha ez a bruttó 230 ezer forint stb., akkor én tudnám finanszírozni a tanár bérét - de nem. Ugyanis a jelenlegi iskolai költségvetések úgy néznek ki, ahhoz, hogy én egy tanárnak észrevehető összeget tudjak biztosítani, nekem, mint munkáltatónak, iszonyatosan sokba kerül. Amikor leadják ezt a fejkvótát a hallgatók után, én ugyanúgy fizetem az iskola részéről a különböző járulékokat, tehát ez nem olyan sok. Végig kellene gondolni.

Egy kicsit lazán is van megfogalmazva ebben, hogy próbálják meg ösztönözni az iskolákat, arra, hogy... A zárótanításokon az igazgatónak vagy a helyettesnek illik megjelenie, és ezek a zárótanítások óriási vitákat váltanak ki. Volt már ugyanis, aki megbukott zárótanításon, és csak az volt a kérdés, vagy most rögtön leadja a tanári szakot, vagy nem megy államvizsgára, csak bölcsész diplomát kap, mert annyira kutyautó és rossz volt, hogy nem lehetett mást csinálni, mint elégtelent adni. Na most, ha én ezt komolyan veszem, ez az iskolának egy megváltozott profilja. Szerintem ezt kellene gondolni. Azzal - nem tudom, ki mondta - maximálisan egyetértek, hogy nem feltétlenül az elit iskolákat kell erre kilőni, mert óriási csalódást tud okozni. Ha a hallgató egy válogatott gyerektársaságból - ahol még felvételiztetnek is - elkerül egy másik területre, egyszerűen nem tud mit kezdeni, kudarcként éli meg, és a lehető leggyorsabban elhagyja a pályát.

Remélem, hogy ezzel a 30 százalékos továbbvitellel megváltozik a pedagógusképzés színvonala, de ehhez azért biztosítani kellene majd a leendő pedagógusoknak a feltételeket, hogy pedagóguspályára menjenek és ott meg is maradjanak. Mert nem biztos, hogy ez a kettő így együtt találkozik. Különösen a természettudományos tárgyak területén vannak félelmeink, ugyanis nem hogy jó tanárt nem lehet kapni, hanem egyáltalán nem lehet kapni fizikatanárt.

Valami nagyon komplex áttekintése kellene ennek, és különböző hatásvizsgálatok. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A nem állami, nem önkormányzati oldal következik.

BAJZÁK ERZSÉBET: Köszönöm szépen a szót. Az előterjesztett anyaggal lényegében egyetértünk, és üdvözljük, hogy ilyen határozott és konkrét lépések történnek a

pedagógushallgatók gyakorlati képzésének rendezése érdekében. Úgy látjuk, hogy ebben nagyon jó külföldi példák is megjelennek, bár természetes, hogy nem tudjuk vállalni Magyarországon a másfél éves gyakorlati képzést, amit a németek természetesen meg tudnak oldani. Az is igaz, hogy ez valahol egy kimeneti szabályozás. Szeretném meggondolásra javasolni, vajon nem lehetne-e nálunk is, mint több nyugat-európai országban, már a bemenetnél erőteljesebb szűrésnek kitenni a pedagógusképzésre jelentkezőket. Mint hosszú ideig gyakorlóiskola-igazgató, azt tapasztaltam, hogy az ott gyakorló pedagógushallgatók töredéke akar eleve a pedagóguspályán maradni. Rengeteg pénz, rengeteg energia, rengeteg gond és figyelem pazarlódik el - bizonyára nem végképp, de a pedagógusszakma és az iskolai értékrend, a pedagógusok felkészültsége tekintetében feltétlenül elpazarlódik, ha nem kerülnek oda valóban jól képzett pedagógusok, illetve a gyengébb képzettségűek kerülnek el iskolákba. Nyilván fontos lenne, hogy a bemenetnél legyen olyan megmértetés, amelyben a hivatástudatot, de főképpen az emberi rátermettséget lehetne tetten érni, hogy az az illető emberi adottságai alapján valóban pedagógusnak való-e. Hiszen, ha igaz az, hogy az a négyhónapos gyakorlati oktatás végződhet azzal is, hogy megfogalmazódik, abszolút nem alkalmas az illető a pedagóguspályára, az a személy szempontjából is egy rendkívüli kudarc. Nem biztos tehát, hogy szabad a végső döntést ennyire a képzés utolsó fázisára tenni.

Szeretném kérni, hogy bár a rendelet említi az egyházi felsőoktatást és az egyházi felsőoktatásban fenntartott gyakorlóiskolák helyzetét is, szeretném, ha a partneriskola problémája és a gyakorlati képzés megoldása területén komolyan számolna a döntés azzal, hogy elegendő egyházi felsőoktatás és elegendő egyházi közoktatási intézmény van ahhoz - bár országosan három-négy százalék körüli, de mégis jelentős szám ahhoz -, hogy a pedagógusképzést e tekintetben is megfelelő jogszabályok irányítsák, tehát hogy alkalmasint az egyházi felsőoktatásban vagy az egyházi közoktatásban tanítani szándékozó hallgatók feltétlenül kerülhessenek egyházi partneriskolába vagy egyházi gyakorlóiskolába. Erre a képzésre is bizonyára szükség van. Örülünk tehát, hogy maga a fogalom megjelent, de kérjük, hogy erre majd helyezzenek hangsúlyt a kidolgozás során.

Nagyon súlyos nehézségnek érzem ebben az anyagban a levelező vagy esti hallgatók, vagy akár a gyesen és gyeden lévő, de a képzésben jelen lévő hallgatók gyakorlati oktatását. Hogy oldható az meg, hogy valaki már állásban van, kiegészítő pedagógusszakot végez, és akkor négy vagy öt hónapig szünetelteti azt az állást? Vagy hogyan tud egy gyesen-gyeden lévő kismama hetente négy teljes egész napot egy közoktatási intézményben tölteni? Ezeknek a dolgoknak a kimunkálása nyilván szükséges, és javára válik az anyagnak.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Visszaadom a szót az előterjesztőnek.

DR. RÁDLI KATALIN: Köszönjük szépen az észrevételeket. Ez azért is fontos, mert több szempontból, nemcsak a felsőoktatás szempontjából kerül elő. Nagyon sokan olyan szakemberek is megszólaltak, akik így vagy úgy de kapcsolatban vannak a felsőoktatással, és a tapasztalatok mindig meghatározzák a segítő szándékot. Valóban közös ügy a felsőoktatás és a közoktatás tekintetében, hogy hogyan lehet gyakorlatibbá tenni a képzést. Itt voltunk, a Közoktatás-politikai Tanács ülésén, amikor először számot adtunk arról, hogy alakult át a képzési rendszer, ezért a mostani kérdések is részben a képzést, részben magát a konkrét gyakorlatot érintették. Keszei úrnak válaszolva a szülői szervezet oldaláról, talán az az információ még szükséges annak, aki nem tanár, hogy a szerkezetben alapvető változás, hogy a kétfázisú képzés keretében az alapképzésben a szakterületi felkészítés indul el. Novák úr megfogalmazott egy

hiányt. A kiválasztásnak van egy eleme: el kell dönteni - nem azonnal, és ez fontos, hanem egy idő után -, a szakterületi ismeret alapján, hogy tanári irányba megy tovább a jelölt vagy szakterületi irányba. Ha tanári irányt vesz föl, akkor föl kell venni egy második tanári szak végzettséget, a magyar közoktatás rendszeréhez igazodva, és föl kell venni azt a bizonyos orientáló modult. Hogy azt az orientáló modult a felsőoktatási intézmény hogy szervezi meg, az a nagy kérdés. Mert ennek kéne lennie a kiválasztásnak. Nem tudom elképzelni, hogy fél évet úgy legyen egy iskolában emberek között, személyiségfejlesztésben egy pedagógus, hogy nem kapta meg azokat az ismereteket, amiben hospitál, amiben személyiségrajzot készít, amiben értékkel. Így nem lehet jelöltet a gyerekek közé engedni, de abban az előkészítő pszichológiai-pedagógiai orientáló modulban kell lenniük olyan helyzeteknek, amikor kipróbálhatja magát, akár iskolában is, a fiatal, és nem elméleti előadásokat hallgatva. Akkor ő is eldöntheti, illetve a szocializáció révén van mód rá, hogy eldöntse a felsőoktatási intézmény is, hogy beengedi-e a tanárképzésbe.

Az elemeket tekintve a gyakorlati képzés igazából kételeművé válik - ez nagyon fontos. Megmarad hagyományosan az a párhuzamos képzés, hogy az elmélettel együtt folyamatosan kerül kapcsolatba az iskolával, és ennek a terepe, ahol van, a gyakorlóiskola, ahol pedig nincs, a külső gyakorlóléhelyek. De ezek párhuzamosan mennek, és ott a tantárgy tanításának kérdése kerül elő. Először egy órában, résztanulmányokkal, aztán folyamatosan egyhetes, kéthetes összefüggő gyakorlattal. Ami elmarad és újként jelenik meg, ez az egyhónapos összefüggő gyakorlat a mai rendszerben, amit kivált egy hosszabb, féléves, ténylegesen sokkal összetettebb, sokkal többretű tevékenység.

Az a szakmai konszenzus a diákszervezet oldaláról, hogy mi legyen ennek a tartalma. Ebben két pólus kristályosodhat ki. Az egyik, amikor valaki azt mondja, hogy csak a tantárgyát tanítsa, vegye át adott pedagógus tárgyát. És van egy másik szempont, amit a Köznevelési Tanács is nagyon megerősített, miszerint sokkal inkább az a fontos, hogy egy iskola létében mint pedagógus hogy éli meg, és kell, hogy találkozzék a szülőkkel, kell, hogy megélje a helyi program megvalósulását, kell, hogy találkozzék például a szakmai szolgáltató szervezetekkel. Nem önmagában az adott iskolával találkozik tehát, hanem azokkal az intézményekkel is, amelyek megjelennek. Ezért fontos, hogy ami elhangzik, és ezekről a fórumokról jön tapasztalat, az a felsőoktatás számára kell hogy olyanná váljék, hogy amiben ő a felelős a féléves gyakorlat megszervezésében, ezek az elemek visszaköszönjenek mint fejlesztési lehetőségek.

Köszönöm, amit Dobos Krisztina is megfogalmazott, mert tényleg az eszközök is változnak. Kialakul egy egyéni fejlesztés, új eszközrendszerrel a kompetencialapú közoktatás és felsőoktatás tekintetében, másrészt pedig az egyéni fejlesztés, amiben megvan magának a képzésnek, a gyakorlóintézménynek, az első gyakorlóterepnek a helye, és ki kellene alakítani az új helyet, ahol valóban a mentornak van meghatározó szerepe.

A tanulmány igazából tesz egy ajánlást - kérdés, hogy elfogadjuk-e -, miszerint valóban hosszú távon olyan szakember legyen a mentor, aki előzetesen felkészítést kap. Ez a közoktatási intézményben sem elvárás, még akkor sem, hogyha kimondja a pedagógus-továbbképzésről szóló rendelet, hogy 2010-től a pedagógusképzésben gyakorlatot vezető kollégáknak szakvizsgával kell rendelkezniük, mert önmagában a szakvizsga egy intézményirányításhoz, tanügy-igazgatáshoz sok ismeretet tud nyújtani, de nem biztos, hogy elegendő energia marad a felnőtt emberrel, a pedagógusjelölttel való foglalkozásra. Van olyan szakirányú program is, ami két félévében is csak a mentori feladatra készít fel, de olyan is, amiben egyúttal a pedagógus-szakvizsga követelményeit teljesíti. Betettük a 277/97-es elfogadott kormányrendelet-módosításba, hogy 2015-től mentori feladatokat csak olyan kolléga láthasson el, aki a mentori képzés követelményeinek eleget tett. Ezzel tehát egy előkészületi időszakban lehetne haladni.

Ebben az időszakban, amíg a hallgató az iskolában van, ez nem munkaviszony, hanem hallgatói jogviszony. Ezért a feladatfinanszírozás és a felsőoktatás oldaláról van jelen. Az intézmény és a közoktatási intézmények közötti megállapodás. Azt jelenti, hogy az eddigi együttműködés helyett, ami a gyakorlóiskolára, illetve arra néhány külső gyakorlóléhelyre vonatkozott, egy sokkal nagyobb hálózati rendszernek kellene kialakulni a felsőoktatási intézmény körül. Azt érezzük a különböző fórumokon, hogy előbb-utóbb meg kellene teremteni a kölcsönösséget. Egyszer van a közoktatási intézmények nagyobb körének kapcsolata a felsőoktatással, a felsőoktatásnak pedig lenne szakmai kötelezettsége a felsőoktatás oldaláról - segíthető fejlesztőmunka, projektek készítése, pályázatok - együttműködni egy közoktatási intézménnyel. A gyakorlatból szerzett tapasztalatokra pedig úgy kell reflektálni a felsőoktatásnak, hogy be kell tudnia építeni a saját gyakorlati képzésébe, a saját szakmai munkájába. Ebből adódóan nem kiválasztott iskolákról szól a javaslat, hanem olyan iskolákról, akik ezt a kölcsönösséget, ezt a szakmai munkát felvállalják. A gyakorlóiskolának továbbra is az első lépés segítése, az összefüggő első gyakorlatok a feladata, a féléves gyakorlat azonban nem elsősorban a gyakorlóiskolai bázisra épülne, hanem kimondottan külső gyakorlóléhelyekre. Ebben eltérés van a német modellhez képest annyiban, hogy ott elválik a gyakorlati képzés és a pedagógusképzés. A pedagógusképzés a felsőoktatási intézmény feladata, és külön rendszerhez, külön szervezethez tartozóan kötelessége a hallgatójelöltnek meg az iskolának is gyakorlati képzés szervezése.

Nem akarok már hosszan beszélni arról, hogy valóban igaza volt az önkormányzati oldalt képviselő kollégának, mert itt vannak olyan felvetések, amelyek túlmutatnak a féléves gyakorlaton, hiszen felsőoktatási szakemberek voltak a tanulmány elkészítői. Ezért fogalmazott úgy Csillag Márta főosztályvezető asszony, hogy amikor a tényleges gyakorlati képzésre szóló útmutató, ajánlás a felsőoktatási intézmények vagy közoktatási intézmények felé tájékoztató jelleggel elmegy, arról le kell vagy le lehet választani majd azokat a köröket, amelyek ezen túlmutatnak. Azért került ide, mert az Európai Unió területén a tanárképzés, a pedagógusképzés kiemelt, és mindenhol kínlódnak ezzel a kérdéssel. Mindenhol kérdés, hogy mennyi legyen a gyakorlat, és egy másik kérdés, hogy ez hogyan kapcsolódik össze egy hármas menettel, ami a tanárképzést meghatározza. Van maga a képzés, utána a tanárképzéshez, közoktatási intézményhez kapcsolódóan különböző eljárással, technikával egy bevezető szakasz. Ez már nem a mostani féléves gyakorlat, hanem az a kezdő szakasz, ami arról szólna, hogy segíteni kellene, amikor hosszú időn keresztül először találkozik szülőkkel a jelölt, amit másként él meg ő, és másként éli meg, aki húsz éve a pályán van. A nemzetközi trendekben - és platformok vannak ma már erre - ez kérdés, hogy akkortól lesz-e kinevezett pedagógus, amikor már ezt a kezdő szakaszt is eltölti a munka világában, vagy akkortól, amikor bemegy az iskolába. Nálunk a közalkalmazotti jogviszonyhoz kapcsolódóan egy gyakorlonoki rendszer fogalmazza meg, amiben az első három évben kap egy segítőt, és ezt követően válik határozatlan kinevezésűvé egy önkormányzati intézményben az adott pedagógus.

Ezek a kérdések azért kerültek ide, mert nemcsak nálunk, hanem máshol is ugyanúgy felvetődő kérdések, és nagyon konkrétan összefüggenek azzal, hogy milyen tudást kell adni, azt a tudást hogyan lehet adni, illetve hogyan lehet ténylegesen a pályára szocializálni a jelöltet.

Megköszönöm a megerősítést, és valószínűleg az a fontos ebben, hogy ezt a véleményt is közvetíteni tudjuk a felsőoktatási intézmények számára, illetve az abban való szerepvállalás, hogy a felsőoktatási és közoktatási intézmények között kialakítandó napi gyakorlatot e fórum révén is erősíteni tudjuk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen az előterjesztő választát. Mivel ez egy tájékoztató volt, határozatot hoznia nem kell a testületnek. Javaslom, hogy tartsunk tíz perc szünetet.

(Szünet)

ELNÖK: Tisztelt Közoktatás-politikai Tanács! Harmadik napirendi pontunk a Nemzeti Gyermek- és Ifjúságbiztonsági Akcióterv tervezete. Kérem az előterjesztőt, legyen szíves gondolatait elmondani.

AMBRUS ISTVÁN: A kormányzati oldal nevében szeretném bemutatni Páll Gabriella főorvos asszonyt, aki szakorvosként gyakorló a terepen, illetve az egészségügyi intézményben mint főtanácsos tevékenykedik, ő ennek a témának a gondozója. Simonyi István úr főtanácsos úr minisztériumunk munkatársa, aki szakmai tanácsadóként vett részt ebben a dologban.

DR. PÁLL GABRIELLA: Szeretettel köszöntök mindenkit. Valóban úgy érzem, számomra nagy megtiszteltetés, hogy itt lehetek, mert azt szeretnénk, ha olyan akcióttervet sikerülne készítenünk, aminek a megvalósítása is reális, és azt gondolom, ebben az egyeztetésnek nagyon fontos szerepe van.

Néhány szót arról szeretnék először szólni, miért is került egyáltalán szóba egy gyermek- és ifjúságbiztonsági akcióterv készítése. Egyéves kor fölött a véletlen balesetek jelentik minden életkorban a legfőbb halálokat: több gyermeket veszítünk el véletlen balesetek miatt, mint együttvéve minden betegség következtében. Ahogy tudjuk, a halálos balesetek csak a baleset-jéghegynek a csúcsát jelentik: nemzetközi vizsgálatok szerint körülbelül 160 kórházi ápolás és 2000 ambuláns ellátás jut egy-egy halálos balesetre. Egész Európának, az egész fejlett világnak a problémája, ami abból is látszik, hogy minden jelentős európai szervezet megmozdult, és amikor népegészségügyi programokban gondolkodnak, akkor a véletlen balesetek megelőzésére való törekvés szinte minden programban megjelenik. Lehetne sorolni a nemzetközi programokat, kezdve az Egészségügyi Világszervezettől az egészségügyi és környezeti miniszterek konferenciájáig, az Európai Unióig azokat a dokumentumokat, ahol prioritásként kezelik ezt a területet.

Úgy tűnik, Magyarországon eddig ezt nem tekintettük prioritásnak. Ezt jelzi, hogy amikor a népegészségügyi program elkészült, ebben még baleset-megelőzésre való hangsúlyos törekvés nem volt. Ez hívta életre azt, hogy végiggondoljuk, mit lehetne tenni azért, hogy az elkerülhető baleseteket elkerüljük, az ezzel kapcsolatos terheket az egyén és az egész társadalom számára csökkentjük. Tulajdonképpen ez volt a háttér.

Ehhez nagyon jó keretet adott a csecsemő- és gyermek-egészségügyi program. Ebben a programban az ötvenkét célkitűzés között már szerepel, hogy fontos a baleset-megelőzés. Ez a terület azért nagyon nehéz terep, mert egyetlen ágazat sem képes önmagában bármit is tenni. Ez igaz a mi ágazatunkra, az egészségügyre, igaz az oktatásügyre és igaz az összes többi ágazatra, a belügytől a közlekedésig, a környezetvédelemtől mindazokig, akiknek van feladatuk ebben. Már a gyermek-egészségügyi programban is a multiszektoriális összefogást igénylő programok között szerepel ez. Így kezdtünk bele ebbe.

Az aktív munka gyakorlatilag ennek az évnek az elején kezdődött, a gyermek-egészségügyi program egyik feladata volt, hogy kidolgozzuk ezt a tízéves tervet a 0-24 éves korcsoport véletlen baleseteinek megelőzésére. Február 23-án tartottunk az Országos Gyermek-egészségügyi intézetben egy olyan értekezletet, ahol igyekeztünk minden érintett szektort

meghívni, velük egyeztetni. Ezen az értekezleten nagyon jól előkészítve bemutattuk a nemzetközi tapasztalatokat. Számos országról tudjuk, hogy állnak ebben a kérdésben, a saját akciótervüket hogyan, mi módon készítették és hol tartanak vele. Ennek az egyeztető értekezletnek, illetve a részletes magyarországi helyzetelemzésnek - ami a halálozási, megbetegedési adatokat meglehetősen aprólékosan bemutatta - lett a végeredménye, hogy ki tudtuk jelölni az öt kritikus területet, illetve ki tudtuk választani azokat a munkacsoport-vezetőket, akik aztán az egyes kritikus területekre vonatkozóan tovább dolgoztak azon, hogy annak a kritikus területnek mi legyen a fő célja, mik legyenek az ez alá rendelt konkrét célok, és az első három évben milyen akciókat szeretnénk a balesetek csökkentése érdekében. Ebből született ez a tervezet, ami az önkormányzat asztalán fekszik.

Az oktatási tárcát Simonyi István úr képviselte, akivel nagyon jól tudtunk együtt dolgozni. Ő alakította meg a „Gyermekintézmények biztonsága” munkacsoportot, és ők dolgozták ki ennek a munkacsoportnak a terveit.

Hogy a Közoktatás-politikai Tanács ezt az akciótervet napirendre tűzte, nagyon szépen köszönöm, mert úgy gondolom, így még több véleményt tudunk meghallgatni és figyelembe venni, mielőtt véglegesítjük ezt az anyagot.

Ennyit szerettem volna bevezetésként elmondani, várom a véleményüket.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérem, hogy a szakmai oldal mondja el először a véleményét.

DR. DOBOS KRISZTINA: Azt gondolom, nagyon fontos anyagot kaptunk, és nagyon jól szerkesztett anyagot. Elsősorban tanári oldalról úgy hiszem, hogy az oktatás területén nemcsak az intézményben, hanem az intézménnyel kapcsolatos munkában is nagyon sok baleseti lehetőség van - gondolok arra, hogy kirándulni viszik a gyerekeket, vagy az intézményen belül is 4-500 gyerek van együtt, ami már eleve bármiféle baleset forrása lehet.

A másik, ami nagyon fontos: lehet, hogy más területek is vannak, de ennek az öt területnek a kijelölése nagyon szimpatikus. Nem csak azt mondja, hogy az iskolában kell biztonságra törekedni, hanem az utcán, otthon stb., tehát együtt próbálja a gyerekeket megvédeni. Sajnos, azt tapasztaljuk az elmúlt időszakban, hogy nagyon sokszor adtunk az iskolának olyan feladatokat, amik az utcára tartoznak. Azt hittük, hogy az iskola el tudja végezni azt a feladatot, amire egyébként képtelen. Hogy az utcán vagy otthon megfelelő biztonságban legyenek a gyerekek, abban a pedagógusnak legfeljebb elvi szerepe van, de gyakorlatilag nem képes ezt a feladatot megoldani.

Ami igazán ránk tartozik, az a „Biztonságos Iskola” program, aminek volt előzménye is az előző kormányzati ciklusban. Azt gondolom, ez egy nagyon fontos és napirenden tartandó kérdés, hogy lehetőség szerint forrásokat fordítsunk arra, hogy az iskola biztonságos legyen. Ennek biztos vannak értő szakemberei a lépcsőtől a különböző helyiségek zárásáig, az ablaktól kezdve a tornaterem kérdéséig, és jó lenne, ha ennek a bizottságnak lenne szava, hogy az iskola biztonságát növelő beruházásokra többet tudjon fordítani a fenntartó önkormányzat vagy a fenntartó egyház, hiszen ezek a források a normatívából nem gazdálkodhatók ki.

A másik, amit nagyon fontosnak ítélek, és szerepel a programban, hogy mind a pedagógusok, mind a kortárs segítő csoportok képzése megjelenik. A pedagógusok továbbképzése ezen a területen nagyon fontos lenne, és én úgy vélem, hogy nem elégségesek azok a rövid elsősegély-nyújtási tanfolyamok, hanem jó lenne, ha az iskolákban több tanár - leginkább a biológiatanár vagy a testnevelő szokta ezt vállalni - legyen kiképezve arra, hogy ha

baleset történik, megfelelő módon reagáljanak és intézkedjenek. Ha úgy tetszik, szeretném, ha bekerülne a pedagógus-továbbképzési rendszerbe, és ennek szakmait tartalma, ennek megfelelően szakmai elismertsége lenne, ha valaki ezt a továbbképzést elvégzi, és vállalja, hogy ő az, aki az intézményben a biztonságot valami módon segíti.

Külön is fontosnak ítélem a kortárs csoport képzését. Nyilván majd az ifjúsági szervezetek képviselői el fogják mondani, hogyan lehet rávenni a fiatalokat, hogy ilyen képzésben részt vegyenek, nemcsak az iskolán belül - a legtöbb iskolában azért vannak ilyen elsősegély-nyújtó tanfolyamocskák vagy legalábbis képzések -, hanem ennél komolyabb képzésben is. Ha szabad tanácsot adni, a diákönkormányzatnak ez akár lehetne az egyik feladata, hogy ezekben a képzésekben részt vegyen, illetve támogatást adjon a diákoknak. Azok a diákok, akik érzékelik, milyen veszélyek vannak, talán a magatartásukban, viselkedésükben jobban oda tudnak figyelni, és a másik gyereket is meg tudják óvni.

Ami számomra nehézséget és további kérdőjeleket jelent:

Az egyik az egészséges életmód, a drogprevenció és nem tudom, mi minden, együttesen. Egy olyan személyiségfejlesztő továbbképzés és tréning alakuljon ki a diákság körében, amely ezeket a kérdéseket együtt, komplexen kezeli, és ebben azért az egészség mint érték megjelenjék. Ez az egész társadalomban nem jelenik meg. Nem vagyok naiv, nem gondolom, hogy az iskolában meg tud jelenni, de e felé kell törekedni.

Egyetlenegy komoly hiányérzetem van: a média. A programban nem szerepel az, hogy a médiának is van ebben feladata, még hozzá nem is kevés. *(Közbeszólások.)* Lehet, hogy én nem vettem észre - akkor bocsánatot kérek.

DR. PÁLL GABRIELLA: Szeretnék, ha éreznék, hogy van feladatuk.

DR. DOBOS KRISZTINA: Nagyon komoly feladata van a médiának: hogy milyen képet sugároz, mitől óv meg. Nyilván vannak azok a reklámok, hogy hogyan biciklizzünk, meg hasonló, de ez egy szemlélet legyen. Mi ezt feltétlenül támogatnánk.

Az utolsó kifogásom, hogy nagyon kevésnek ítélem a gyermek- és ifjúsági intézmények biztosítására javasolt pénzügyi tervet. Úgy érzem, nyilván a 2010-es 12 millió egy induló, de itt jelentősebb összegekre lenne szükség. Itt úgy szerepel, hogy 2010-ben 12 millió, 2011-ben 105, aztán már 113. Ez már komolyabb összeg, kérdés, hogy a 2010-est nem lehetne-e emelni. Nyilván ez egy óhaj - én is tudom, hogy nyilván ennyit sikerült kiharcolni.

Egyébként köszönjük, mert jónak és fontosnak tartjuk az anyagot.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A szakszervezeti oldal következik.

SZABÓ ZSUZSA: Megint csak ismételni tudom magam, mert a szakmai oldal véleményét támogatni tudjuk, teljes mértékben egyetértünk vele, ezért nem kívánom megismételni.

Mi is azt mondjuk, hogy teljesen elfogadható számunkra, nagyon korrekt anyag, rengeteg információhoz jutottunk, és nagyon fontosnak tartjuk, hogy amit a pedagógusok oldaláról elmondott a kolléganő, mindenképpen megjelenjenek.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Szülői oldal!

KESZEI SÁNDOR: Köszönjük a szót. Simonné Toldi Ágnes fog először szólni, utána pedig egypár szót én is.

SIMONNÉ TOLDI ÁGNES: Köszönöm szépen. Először is örömmel fogadjuk, hogy elkészült ez a nemzeti gyermek- és ifjúságbiztonsági akcióterv, viszont hiányosnak tartjuk. Elfogadhatatlannak tartjuk, hogy az alacsonyabb társadalmi-gazdasági helyzetben élő szülőket, gyermekeket, fiatalokat negatívan tünteti fel. A magasabb társadalmi helyzetben lévő családoknál is előfordul, hogy a gyerek felügyelet nélkül marad, ugyanakkor gyakrabban előfordul az ő körükben az alkoholfogyasztás és a drog. Nem csak azt kellene az anyagban feltüntetni, hogy a motorozás vagy síelés kerülnek pénzbe.

Ugyanakkor kifogásoljuk, hogy a helyzetelemzés nem foglalkozik a 15 és 24 éves kor között elkövetett öngyilkosságokkal. (*Dr. Páll Gabriella: Egyáltalán nincs benne, mert nem témája.*) De valahogy bele kellene venni, mert a véletlen balesetek áldozatairól szó van, számokról, és sajnos egyre gyakoribb a 15-24 éves korban elkövetett öngyilkosság is.

Ebben a körben a kérdéseket is fel lehet tenni és a hozzászólásokat is elmondhatjuk? (*Igen.*)

Olvastuk az anyagban, hogy a multifunkcionális szakmai értekezleten a HÖK egyik képviselője részt vett. Mivel itt általában kiskorúakat érint ez az akcióterv, miért nem lettek szülők bevonva ebbe a munkába?

Furcsa az előszó utolsóelőtti bekezdésében az a mondat, hogy „A kitűzött célokat csak az ágazatok közötti összefogással, a döntéshozók támogatásával, a szakemberek együttműködésével, az érintett korosztály bevonásával és a civilszervezetek tenni akarásának és lehetőségének felhasználásával” tudják megvalósítani. Azért helyeztem a hangsúlyt arra, hogy összefogás, támogatás, bevonás, mert tulajdonképpen úgy néz ki, hogy csak a civilszervezetektől várják a tenni akarást? Mások, akik ebben a munkában részt vettek, nem kívánnak tenni érte?

A közútbiztonsági akcióprogrammal kapcsolatosan biztosan ismert mindenki előtt, a híradásokban lehetett hallani, hogy szigorították a KRESZ-t, és kötelező az iskolabuszokban a biztonsági öv beszerelése és használata. Sajnálattal azt is lehetett azonban hallani, hogy vagy megszüntetik az iskolabuszokat, vagy valami más nevet találnak ki, miáltal nem fog rájuk vonatkozni ez a szigorú előírás. Kívánnak-e ennek érdekében valamit tenni, hogy a biztonsági övek beszerelésre kerüljenek az iskolabuszokba? Pályázati úton lehetett támogatást kapni az iskolabuszok működtetésére, és itt már egy óriási hiba történt, amikor nem úgy adták ki az engedélyeket, hogy ezek a biztonsági övek benne legyenek.

Lenne még néhány javaslatunk:

A Nemzeti Gyermek- és Ifjúsági Akcióterv 2009-2010. tervezetét egészítsék ki az alábbiakkal:

Az öngyilkosságot elkövető 15-24 éves fiatalok statisztikai számával, az elkövetést befolyásoló tényezők és az elkövetési időszakok feltárásával, a módszerek meghatározásával és statisztikai számával, az öngyilkosságok megelőzésének eszközeivel, lehetőségeivel.

A gyermekintézményekben, különösen az iskolákban, nemcsak balesetek fordulnak elő, hanem egyre gyakoribb az egyéni és kollektív lelki megaláztatás, igazságtalan értékelés, minősítés, jogtalan pénzkérés, ezért kérjük, hogy az akcióterv tervezetének a „Gyermekintézmények biztonsága” című fejezetét a fentebb leírtak figyelembevételével egészítsék ki.

A gyermekek és fiatalok közlekedésbiztonsága érdekében minden bölcsőde, óvoda, iskola és kollégium bejárata előtt legyen biztonsági korlát, hogy véletlenül se tudjanak kiszaladni az

útra, valamint az önkormányzatok fordítsanak pénzt a zebrák festésére, a gyermekek, tanulók biztonságos közlekedésének érdekében jelzőlámpákat is helyezzenek el az intézmények közelében.

Javasoljuk, hogy a 13. oldalon lévő hazai törekvések és a 20. oldalon található átfogó célok egészüljenek ki annak érdekében, hogy a 15-24 éves fiatalok körében elkövetett öngyilkosságok száma csökkenjen, valamint szükséges a bizonyított ok miatti szigorú büntetés és felelősségre vonás, mert a veszteség később már nem pótolható.

Egyben kérjük, hogy a kiegészített változat is kerüljön a Közoktatás-politikai Tanács elé, vagy legalább jusson el hozzánk.

Köszönöm.

ELNÖK: Keszei úr!

KESZEI SÁNDOR: Köszönöm, csak röviden szeretném egy kicsit megerősíteni és tényleg rákérdezni, mit értenek az alatt az alkotók, hogy „alacsony társadalmi helyzetű”. Hol van ez definiálva? Az más kérdés, amit a kolléganőm mondott, hogy ők veszélyeztetettebbek lennének. Nem tudom, hogy miért, hiszen nekik sok mindenre nincs pénzük: nem motorral, autóval járnak... Nem tudom, mire gondolnak. Kérdezzük tehát, hogy mi az az alacsony társadalmi helyzet.

Itt van egy olyan, hogy a motorizáció, az urbanizáció és a lakosság elszegényedése miatt beavatkozás nélkül a jelenlegi helyzet romlására kell számítani. Mit jelent ez? Nem tudom, milyen kapcsolatban van ezzel a baleseti dologgal.

Hol van az definiálva, hogy a fiatal felnőtt 20-24 éves? A tankötelezettség vége, illetve a nagykorúság kezdete 18 év. Felső határt lehet szabni, de hogy 20-tól 24-ig... A 18. és 20. év között hívjuk őket? Ilyet nem ismerek sehol sem. Kiskorút, nagykorút igen, de a fiatal felnőttet...

Szerepel benne az erőszak témaként, és szerepel az önakasztás is. Amikor a kolléganőm erre kitért, nem véletlenül tette, hiszen számunkra ezek komoly dolgok.

Hogy képzeli az előterjesztő csapat a szülők bevonását, például otthoni látogatás címén? El fognak menni a lakásokra, és ott fogják kiképezni a szülőket?

Vagy itt van például a fulladásos halál... Javasoljuk, hogy minden óvodában vezessék be az úszásoktatást, meg az iskolákban is. Olyan nincs, hogy egy gyerek belefulladás, mert nem tud úszni! A magyar gyerekek nem úsznak? Meg kell őket tanítani! Erre kell pénzt fordítani, hogy minden gyereket meg kell tanítani úszni!

Azt mondjuk a fiatalokra, hogy alkoholizálnak. Kik? Akinek nincs pénze? Akinek nincs mit enni? Hát ez az a társadalmi csoport, ők a szegények - vagy nem tudom, minek nevezzük.

Van még egy nagyon fontos kérdés: az általános gyermek- és ifjúsági balesetbiztosítás, ami minden tanulónak jár. Ebben van egy összeg: a gyerek halála esetén a szülő 200 ezer forintot kap. Ilyen alacsonyra értékeljük a magyar gyerekek életét? 200 ezer forintra? Ezzel tudjuk kiegészíteni a családot, ha valami történik? Ez nagyon súlyos kérdés. Ha már gondoskodik az állam erről a fontos dologról, akkor nyilván ez nem összeg.

A másik a közlekedésbiztonság. Egyre nagyobb távolságra vannak egymástól az iskolák meg az óvodák, folyton bezárunk egy-egy óvodát, nyári szünetben ügyeletet tartunk, és hordani kell a szülőknek a gyerekeket messzire, akár gyalog, akár tömegközlekedési eszközön, akár autóval. Megnövekszik a rizikó is, bizony! Hogy mit kellene csinálni, én se tudom, de nem kellene ennyire, hogy már 60 kilométerre is kell utaznia egy gyereknek, hogy középfokú iskolába járjon, vagy szakképzésben vegyen részt valamelyik tisztkben.

Az iskolai balesetek. Nem vádaskodunk, csak a véleményünket meg a tapasztalatokat mondjuk. Az iskolák nem érdekeltek abban, hogy fölvegyék a baleseti jegyzőkönyvet, mert romlik a baleseti statisztika. A mi tapasztalatunk - nem vádaskodunk -, hogy lebeszéli a szülőt, azt mondják, ne írjunk baleseti jegyzőkönyvet, mert ez egy olyan pici ügy - esetleg eltört a gyerek ujjja. Ugyanakkor ezzel kivonjuk a gyereket a balesetbiztosítás gondoskodása alól, utána már nem tud elmenni, mert nincs jegyzőkönyv. Úgy érezzük, nem biztos, hogy az iskolai baleseti jegyzőkönyvek tekintetében és a helyén van a dolog.

Nagyon nagy ötletnek tartom, hogy minden óvodásnak lesz ilyen világító mellénye. Mi is támogatjuk, ez is nagyszerű dolog a korlát és a zebra mellett.

Úszásoktatás már szerepel javaslatként az Oktatási Minisztérium felé.

A baleseti oktatásról még hadd kérdezzek! Úgy érzem, hogy a baleseti oktatást a kerettanterv egyértelműen biztosítja, benne van az életvitel műveltségi területben. Ezt még külön fogjuk osztályfőnöki órán oktatni? Van az osztályfőnököknek elég bajuk. Nekik nem az a feladatuk, hogy drogmegelőző meg egyéb előadásokat tartsanak, hanem a gyerekekkel foglalkozzanak, a többi tanár és a gyerek közötti viszonyt elemezzék abban az egy órában. Semmi esetre sem kell erre külön oktatási feladatot - baleseti oktatást meg egyebet - adni.

Ennyi fért bele az időbe, kímélem a tanácsot.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm. A diákszervezeteket képviselő oldal következik.

DR. JÁSPER ANDRÁS: Köszönöm szépen. Részben csatlakozva a szülői szervezet által elmondottakhoz, mi is érzékeltük az ellentmondást a cél és az anyag tartalma között: a biztonságos környezethez való jog, mint ezt a közoktatási törvény is biztosítja a diákok számára, tágabb, mint az itt leírt balesetbiztonság. Azt gondolom, hogy ezt a helyére kellene tenni, akár a cím módosításával, akár az anyagnak a kibővítésével. Nagyon rossz üzenet lenne, ha ezen anyag alapján az intézmények a biztonságos környezetet csak a balesetbiztonságra korlátoznák, hiszen a biztonságban benne kell lennie az áldozatvédelemnek, az erőszakkal kapcsolatos ügyek kezelésének is.

Hogy konstruktív is legyek, az anyaghoz lenne konkrét kiegészítő javaslatom is.

A 32. oldalon, az iskolák biztonságáról szóló részben, a 3.4.2 pont fogalmazza meg, hogy vizsgálni kell az iskolák baleset-megelőzési tervének meglétét, ennek a gyakorlatát. Felhívnám a figyelmet, hogy a hatályos szabályok szerint a házirendnek kellene tartalmaznia az óvó-védő intézkedéseket. Érdemes lenne az írott szövegét és a gyakorlatát is vizsgálni. Az általam ismert házirendek általában megelégszenek azzal a mondattal, hogy „Ja, és kell hogy legyen balesetvédelmi szabályzat, amit év elején alá kell írni.” Ennek a bővebb kifejtésére, illetve gyakorlati ellenőrzésére tennék javaslatot.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Az önkormányzati oldal következik.

HELTAI MIKLÓS: A Nemzeti Gyermekek- és Ifjúságbiztonsági Akcióterv tervezetével messzemenően egyetértünk, de néhány további szempontot is megfontolásra ajánlunk.

Nem hiszünk abban, hogy egy-egy jó ügyet előmozdítt, ha az iskolákat ezzel kapcsolatban új terv készítésére - jelen esetben baleset-megelőzésre - kötelezik. Csak zárójelben jegyzem itt meg, hogy én annak idején, a régi rendszerben is hosszú ideig voltam iskolaigazgató, és azt hittem, hogy az orosz csinovnyik szellem által megtermékenyített osztrák Schlamperei már nem

múltható felül tervezetkészítésben. *(Derültség.)* De, bizony, Brüsszel itt jelentősen megnövelte az ezzel kapcsolatos elképzeléseket. Nem kell ennyi tervezetet gyártani!

Nem hiszünk tehát ebben. Annál inkább hiszünk részletező, kötelező erejű ajánlások kiadásában, melyeket az intézmények kihúzással-beírással adaptálhatnak helyi viszonyaikra. Negyven éve kérem munkavédelmisektől stb., és lehet, úgy kell örök álomra hajtani a fejemet, hogy ez nem valósul meg. Nem képezik ki a pedagógusoka munka- és balesetvédelemre - meg sok egyébre -, nem tudnak ilyen normális tervezetet csinálni. De ha elébük tesznek egy anyagot, hogy alkalmazzák a helyi viszonyokra, azt igen.

Baleset-megelőzésre az intézmények adminisztratív és technikai dolgozói is kötelezendők - mintha ez kimaradt volna belőle, majd tessék megnézni!

Célszerű volna továbbá visszaállítani a valaha működőképes munkavédelmi vizsgáztatási rendszert. Egyébként valaki már megjegyezte, de én is mondom még egyszer, hogy oktatási intézmények vonatkozásában a tervezet főleg az elsősegélynyújtás szempontját favorizálja, a kérdés azonban ennél komplexebb. A gyerekek egészségénél, épségénél, életénél nincs drágább kincs szülőnek, pedagógusnak, ezért lehet teljes szívvel támogatni minden olyan törekvést, de tessék elhinni, hogy ha a pedagógusoknak, tanároknak, igazgatóknak a kiképzésében normális, emberi nyelven, érthetően ilyeneket mondanak, hogy „Te, barátom, ide figyelj, negyedévente menj végig az iskoládon, és nézd meg, rögzítve van-e a kézilabdakapu, a kosárpalánk, nem lóg-e valami konnektor stb.” - mert itt kezdődik, aztán sok minden egyéb. Köszönöm.

ELNÖK: Én is köszönöm szépen. Kisebbségi oldal!

DR. SCHÄFFER ISTVÁN: Iskolaigazgatóként a gyakorlatban is látom, milyen problémák fordulnak elő. Egy dolgot hiányolok, ami mostanában nagyon-nagyon gyakran, a nyár közeledtével pedig még gyakrabban fordul elő - ugyan nem kifejezetten baleset, de bizonyos dolog szövődménye is baleset lehet: ez annyit jelent, hogy az allergiás rohamok. Egy dejes tészta legalább olyan veszélyes lehet, mint egy mászókötélen. Sajnos, egyre gyakrabban találkozunk olyan esetekkel, amikor csak állunk és nézünk, pedig hirtelen valamit tenni kellene. Lehet, hogy bele lehetne magyarázni a mérgezés vagy fulladás kategóriájába - aki látott már allergiás gyereket, tudja. Az intézményben - bölcsődében, óvodában, általános vagy középiskolában - derül ki, mert ott találkozik. Kezdődik kicsi korban, amikor az ételekkel találkozik, aztán a középiskolában folytatódik, amikor valami biológiai vagy kémiai gyakorlat közben kiderül, hogy kénérzékeny. Abban a pillanatban bedagad a feje, nem kap levegőt, fulladásos tünetei vannak. Ezekkel a dolgokkal egyre gyakrabban találkozunk. Kirándulásokon is. Mert hogyha kifecamítja a bokáját, azt az ember általában tudja, mit kell tenni. De ha egy gyereket megcsíp egy darázs, vagy éppen jön egy vándor méhraj, és valakit összezsipkednek, az borzalmas: mit vegyek elő, mit csináljak, hogyan? Persze, hívom a mentőket, de akkorra már nagy a baj, mire a mentők odaérnek. Én úgy gondolom, nem biztos, hogy ebben az anyagban, de mindenképpen valahogy meg kellene keresni ezeket az oktatási-nevelési intézményeket, hogy ezekben az esetekben mit lehet tenni.

Kicsit elszomorít, hogy eddig kötelező volt minden iskolában az orvosi rendelő, de már lazítottak rajta, mondván, hogy ha bizonyos körzetben van, akkor már nem köteles fenntartani. Ha már nem köteles tartani, akkor már nincs ott az iskolaorvos, mert már nem ott rendel. Megideologizálják, hogy miért kell elmenni a körzeti gyerekorvosi rendelőbe az egész osztálynak felülvizsgálatra... Én úgy gondolom, körbe kéne nézni, mert ez egy nagyon akut probléma. Egyre

több olyan kollégám van, aki azzal kezdi, hogy „és tessék mondani, van-e arra egyáltalán parlagfű vagy ilyesmi?”, mert mi van akkor, ha a gyerekek sorra rosszul lesznek.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is Köszönöm szépen. A nem állami oldal nevében Mihály Zoltánné vagyok, a Magyarországi Evangélikus Egyháztól.

Azt kell mondanom, hogy az oldalak megfogalmazták mindazokat a kérdéseket és problémákat, illetve véleményeket, amelyeket mi is szerettünk volna elmondani, úgyhogy visszaadom a szót az előterjesztőnek válaszára.

DR. PÁLL GABRIELLA: Nagyon-nagyon szépen köszönöm a sok hasznos észrevételt. Nem hiszem, hogy minden eszembe fog jutni, de amire tudok, próbálok válaszolni.

A legfontosabb, ami az egész anyag szerkezetét érinti, az a nem véletlen külső sérülések: a szándékosság, a kortárserőszak, illetve az önsértés kérdése. Ezt hosszú szakmai vita előzte meg az akcióterv készítésekor, hogy egyben kezeljük-e ezt a két kérdést, vagy csak a véletlen balesetekre vonatkozzék a most tárgyalt terv. Azért döntöttünk így, mert ezzel párhuzamosan zajlik egy mentális egészségprogram készítése. Így is éppen elég program van, éppen elég párhuzamosság, de ha mi próbáltunk volna a nem véletlen balesetek kérdésére is kitérni, akkor olyan mértékű átfedést mutatott volna, hogy azt gondolom, egymást nem erősítette, hanem kioltotta volna. Ezért lett ez a végső álláspont, hogy ez a program most csak a véletlen balesetekkel fog foglalkozni. Hogy az önakasztás szerepel benne, az talán félreértés: itt nem az önkezés miatti önakasztásról van szó, hanem a kisdetek véletlen balesetként bekövetkező önakasztásáról van szó, amikor a kisgyermek arra a kis zsinórra, amivel a cumit a szájába adják, strangulálja fel magát a kisdete, vagy egy hosszabb zsinórra, akár a ruhájának a húzózsinórjától fullad meg. A 0-4 éves életkorban a véletlen balesetek között a második okot jelentik a halálozásban, tehát ezzel a programnak mindenképpen foglalkoznia kellett. A nagyobb korosztályokat szerencsére ez már igen kevésbé érinti. Az önakasztást tehát így kell érteni.

Ha ezt a félreértést tisztázzuk, akkor viszont látszik, hogy ebben a programban semmilyen formában nem foglalkoztunk sem az idegenkezeséssel, sem az önkezeséssel - ez nem is volt célunk.

A társadalmi-gazdasági helyzettel kapcsolatban én nagyon sajnálom, ha úgy fogalmaztam - mert azt vállalom, hogy ezeket a mondatokat döntően én írtam be ebbe az anyagba -, hogy az bárki számára akár sértő, akár félreérthető, főleg pedig, hogyha negatív hangvételűnek tűnik. Nem ez volt a szándékom. Nagyon sok nemzetközi kutatás bizonyítja viszont, hogy az alacsony társadalmi-gazdasági helyzetben élő gyerekeknél gyakoribbak a véletlen balesetek.

Hogy mit értünk alacsony társadalmi-gazdasági helyzet alatt, ez egy külön kutatási kérdés. Amit el tudok mondani ezzel kapcsolatban, amit az intézetünk csinál: az iskoláskorúak egészségmagatartása kutatás. Gyakorlatilag a szülők iskolai végzettsége és foglalkozása alapján képezzük azokat a csoportokat, amik szerint a gyerekek egészségmagatartását és szociális helyzetét próbáljuk egymással összevetni. Illetve van egy másik mód, ami a családi jómódúságot, az elérhető anyagi javakat valamilyen számszerűsítő formában taglalja. Természetesen tudja az ember, hogy rengeteg kivétel van, és minden ilyen beosztásnál vannak olyan emberek, akik az egészségmagatartásuk, életvitelük alapján valójában nem abba a csoportba kellene hogy tartozzanak, ahová a merev besorolás miatt kerülnek, de máshogy nehéz ezt számszerűen megközelíteni. Általában így történnek ezek a vizsgálatok, hogy egy bizonyos halálok vagy

betegségtípus melyik társadalmi-gazdasági csoportot érinti nagyobb mértékben, és melyiket kisebb mértékben. Ezek a vizsgálatok mutatják.

Az alkoholfogyasztás és dohányzás kapcsán zavarban vagyok, mert én a HWSC-kutatásból úgy tudom, hogy a mi módszerünkkel alacsonyabb társadalmi-gazdasági helyzetbe soroltaknál még mindig nagyobb a probléma. Egyébként az a trend, hogy ez kiegyenlítődik, és nem csak ebben a csoportban van probléma, ez teljesen világos. Azt is nagyon jól tudjuk, hogy a nagyon jó módú gyerekek között is van egy olyan csoport, aki egészségmagatartás szempontjából fokozottan veszélyeztetett.

Amennyiben a testület szükségesnek látja, nagyon szívesen próbálok finomítani ezen a fogalmazáson úgy, hogy az ne legyen sem bántó, sem félreérthető. Azt gondolom azonban, a mellett ki kell állnom, hogy kutatási eredmények igazolják azt a megállapítást, hogy a véletlen balesetek általában a rossz szociális helyzetben élő gyerekeket nagyobb mértékben érintik. Ez ilyenformán megállja a helyét. A kivételekre meg azért hívtam fel a figyelmet, mert persze, vannak olyan balesettípusok. Itt minden balesettípusnál mások a háttértényezők, van, amelyiket a szociális háttér pozitív, van, amelyeket negatív irányba befolyásolja, tehát viszonylag nehéz úgy összefoglalni röviden, hogy a lényeg benne legyen, és tárgyyszerű is maradjon. De szívesen átfogalmazom ezt a passzust, amennyiben szükségesnek érzik.

A hallgatói önkormányzatok részvétele a folyamatban... Hát, kövessenek meg ezért, de általában az volt a koncepció, hogy miközben nagyon sok minisztérium volt érintett, amikor ezt a megbeszélést összehívtuk, és muszáj volt olyan keretek között tartani a létszámot, ami kezelhető, és ahol egy valódi, élénk beszélgetést, gondolatcserét lehet folytatni, ezért elsősorban a minisztériumokat hívtuk meg. Ha a minisztériumok nem maguk jöttek, hanem valamilyen szervezetüket delegálták, akkor jelentek meg különféle szervezetek ezen a megbeszélésen. A hallgatói önkormányzat valóban kivétel volt, mégpedig azért, mert a 0-24 éves korosztályra terveztük a programot, azt pedig nagyon jól tudjuk, hogy a fiatal felnőtt korosztály, aki már tulajdonképpen felnőttnek érzi magát, nem érhető el, csak úgy, hogyha velük beszélünk. Semmilyen szervezeten keresztül nem érhető el: el kell hívni őket, és meg kell hallgatni a véleményüket ahhoz, hogy azt is beépíthessük, ezért őket meghívtuk, más civil szervezetet ebben a fázisban nem. Azért vagyunk itt ebben a körben, hogy még szélesebben tudjunk egyeztetni. Ha a szülői oldal szeretné és vállalja, hogy ha ebből a programból megvalósítás lesz, a további munkáiban velünk együtt szeretne dolgozni, akkor nagy örömmel várjuk őket, mert mi is azt gondoljuk, hogy a szülőknek itt fontos feladata van.

A családlátogatásokat egyébként hálózaton keresztül gondoljuk, például a védőnői hálózat ad erre jó terepet - velük van is kapcsolatunk. Ahol a program családlátogatásról beszél, a védőnői hálózat, házi gyermekorvosi, házi orvosi hálózat bevonásával szeretnénk a családokat elérni. De az őket tömörítő civil szervezetekkel is szívesen dolgozunk együtt.

Több olyan fölvetés volt, amiből azt érzem, hogy bizonyos más, legalább ilyen fontos, súlyos problémákkal szinergizmusnak kell lenni. Ilyen például, hogy amikor a gyermek fulladozni kezd a kiránduláson, azt nehéz eldönteni, hogy ő éppen egy méh-darázs allergiában szenved, vagy félrenyelt valamit. Ha bármelyik oldalról közelítjük meg, akár az allergológusok mennek képezni, és megtanítják a tanárokat, hogy mit kell csinálni egy méhméreg-allergiával, akár a baleseti megelőzés részeként tanulnak meg elsősegélyt nyújtani, ezek egymást erősítő dolgok: hamarabb és jobban fogja tudni a tanár, hogy az adott helyzetben a gyermekkel mi van, és mit kell csinálni. Ez egyébként egyáltalán nem könnyű, higgye el. Én allergológus gyermekorvos vagyok, és volt olyan eset, amikor a szilvakék gyermeknél az első gondolatom az volt, hogy légúti idegentestje van, és két perc kellett, mire tisztázódott, hogy ez egy asztmás

roham. Gyakorlatilag tehát akinek az a szaktudás a fejében van, hogy a kettő között gondolkozzék, nyilván ott is idő, vizsgálatok, kérdések feltevése szükséges, és persze, az ellátást módosítja. Én azt gondolom, a tanároknak a laikus elsősegélynyújtás és az ennek megfelelő cselekvőképesség szintjéig érdemes és szükséges eljutni, és adott esetben valóban igaz, hogy ezzel életeket tudnak menteni egy sürgősségi helyzetben.

Heltai igazgató úr hozzászólását nagyon-nagyon köszönöm. Ígérem, hogy Istvánnal át fogjuk tárgyalni, ragaszkodunk-e ahhoz, hogy írásbeli baleset-megelőzési terv készüljön, vagy elvisszük a dolgot ebbe az irányba.

SIMONYI ISTVÁN: Tisztelt Tanács! Néhány mondatot szeretnék hozzáfűzni. Egyrészt a közoktatási törvény 48. § (3) bekezdése 2004 óta tartalmazza azt az előírást, hogy minden intézménynek saját egészségnevelési-egészségfejlesztési programmal kell rendelkezni, és ebben a programban ezeket a feladatokat megfogalmazni. Amikor mi arra gondoltunk, hogy a balesetvédelemmel kapcsolatban készüljön megelőzési terv, olyan szándék vezérelt bennünket, hogy ennek az egészségfejlesztési-egészségnevelési programnak a részeként jelenjen meg a baleset-megelőzési terv. Éppen azért, mert tisztában vagyunk azzal, hogy a pedagógusok és az iskolák nem felkészültek ezen a téren, az Egészségügyi Minisztérium, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium illetve az OKM által összehozunk egy olyan munkacsoportot - bevonva ebbe szakembereket -, amely készít egy ilyen szakmai ajánlást. Ez a 3.1.1 pontban az első, amit kifejezetten azért helyeztünk ide, mert ez az első és legfontosabb, hogy az intézmények ne legyenek olyan helyzetben, hogy nincs a kezükben egy olyan ajánlás, amiből ki tudnák szedni azokat a pontokat, amelyeket a saját intézményükben, a helyi viszonyok között alkalmazni tudnak. Mi tehát vállaltuk, hogy ezt elkészítjük, és minden intézmény számára hozzáférhetővé tesszük úgy, hogy ebből ki tudják gyűjteni és adaptálni tudják a saját intézményükre. Ez tehát el fog készülni.

Mi azért gondoltuk, hogy az iskolák helyi baleset-megelőzési terveit ellenőrizzük, hogy ez ne csak egy papíron létező dokumentum legyen, hanem az ellenőrzés a gyakorlati részét is vizsgálja - köszönjük a diákoldalnak, ezt pontosítani fogjuk. Mindenképpen meg fog jelenni tehát.

Szerettem volna kitérni még a médiára. Mindent elkövetünk annak érdekében, hogy a média felelős legyen. A szakértői megbeszélésen elhangzott egy olyan felvetés is, miszerint valami módon kezdeményezzük, hogy a média által közvetített különböző szenzációszamba menő balesetek után ugyanilyen időtartamban közvetítsenek megelőzési ismereteket, tájékoztatást, illetve a jó példákat. Azt is tudni kell, hogy nagyon sok intézményben jól működnek ezek a dolgok, és igenis, ezt is mutassa be, ne csak azt, amikor egy óvodában a gyerek feje beszorul egy olyan eszközbe, ami nem megfelelő. Nem tudjuk megígérni, hogy el is érjük, de a készség és bennünk a motiváltság megvan.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A szülői oldal jelentkezett.

KESZEI SÁNDOR: Nagyon rövid leszek, elnök asszony.

Az úszásoktatás az egyik. A minisztérium tisztelt képviselője írja föl. *(Dr. Páll Gabriella: Felírtuk.)* Köszönöm szépen.

A másik a szegény vagy alacsony társadalmi helyzetű gyerekek... Nincsenek ilyen definíciók, mi nem találtunk ilyet, még akkor sem, ha esetleg a statisztika valamit mutat is.

Mindenképpen kérjük átírni, ha lehet, mert egyrészt nem támogatjuk, másrészt ez már akkora sértés! Akkor tulajdonképpen arról lenne szó, hogy a dolgozó szülők gyerekei veszélyeztetettebbek? De van még egy kérdés, amit kihagytunk - ezért kértem szót: a felügyelet, a gyerekek felügyeletének biztosítása, a kulcsos gyerekek. Miért zárnak be nyáron az iskolák, az óvodák, és hagyják felügyelet nélkül a gyerekeket? Két hónapra zár be egy óvoda. *(Többen: Egy hónapra.)* Hol lesznek a gyerekek. Vagy egy hónapra. De egy napra se! 365 napos szolgálat a gyermek napközbeni ellátása! Ha valamit meg akarunk oldani... *(Közbeszólások, zaj. - Az elnök kopogtatással csendre inti a jelenlévőket.)* Letöltöttük a házirendet, tudjuk, hogy miről van szó: bezárnak, simán, egy hónapra, két hónapra. *(Dr. Horváth Péter: Be is kell.)* De nem erről szól a törvény, mert azt mondja, hogy a napközbeni ellátást... *(Zaj.)*

ELNÖK: Tisztelt Tanács!

KESZEI SÁNDOR: Most vitatkoznak - mit csináljak? Be akarom fejezni. Csak annyi a felvetésem, hogy nemcsak a szülő felelős, hanem van egy gyermekvédelmi törvény, amely a gyermek napközbeni ellátását rátestálta az iskolára és az óvodára. Nem tud róla senki, pedig önkormányzati rendeleti szinten is megjelenik, hogy nyitva kell tartani, a dolgozó szülőkkel nem lehet egy percre sem megcsinálni, hogy a gyerek felügyelet nélkül maradjon. Ez az egyik alapja ennek az akciónak: a felügyelet biztosítása. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Az önkormányzati oldal jelentkezett még hozzászólásra.

HELTAI MIKLÓS: Elnézést szeretnék kérni, ha nem elég figyelmesen olvastam, és pont az került el a figyelmemet - köszönöm szépen, ha így lesz, hála a jó Istennek.

Ami a szóhasználatot illeti, tessék használni az „alacsonyabb társadalmi státuszú” kifejezést, mert az szociográfia, és ezzel el lehet kerülni ezt a problémát.

ELNÖK: A szakszervezeti oldal kíván még szólni.

KERPEN GÁBOR: Azon nagyon meglepődtem, hogy itt egymással párhuzamos projektek vannak. Van-e valamilyen kapcsolódási pont köztük?

DR. PÁLL GABRIELLA: Így nincs. A mentális egészség program és a véletlen balesetek között nincs. Tudunk egymás munkájáról, véleményeztetjük egymással az anyagainkat, de tulajdonképpen a szándékosságot az a program, a véletlen baleseteket pedig ez a program kívánja kezelni. Egyébként ez egy messze vezető kérdés. Azt hiszem, estig ülhetnénk itt, mert nagyon-nagyon nehéz rendet teremteni a programok között. Csak az egészségügyi ágazatban millió és egy program van. Teljesen jogos az az észrevétel, kell, hogy valamiféle kapcsolat legyen. Mi a magunk részéről megtettük, hogy amikor ezt készítettük, az összes olyan programot végigolvastuk, és az összes olyan koordinátorral, akik a többi programot koordinálták, fölvevük a kapcsolatot, hogy ha van átfedés, az jól legyen kezelve. Egyébként van egy sokkal nagyobb átfedés, mint a mentális programmal: a közlekedésbiztonsággal. A közlekedési tárcának van egy teljesen külön közlekedésbiztonsági programja, ahol az egyik célcsoportot a gyerekek jelentik. Velük kitűnő kapcsolatot sikerült kialakítanunk, az egész program készítésében részt vettek. Ismerve az ő szándékaikat, ráadásul számítva az ő forrásaikra - mert nekik még az is van -

sikerült a közlekedésbiztonsági részt elfogadni vagy megbeszélni, hogy abban ők végig benne voltak.

KERPEN GÁBOR: Én ezt értem, el is fogadom - csak keveslem. Azt gondolom, egy koordinációnak az lenne a feladata, nehogy véletlenül valami kiessen, vagy pad alá kerüljön a több szék között. Gondolok itt például arra, ami már szóba került: a gyerekek allergiás problémái a közoktatást illetően. Van-e olyan szándék például, hogy a már ismert betegségeket - természetesen az adatvédelmi törvények betartásával - közölni kelljen az iskolával, ne az legyen, hogy valaki lázrohamot vagy allergiás rohamot kap. Nem is a technikára gondolok, hogy ezt kezelni kell, hanem hogy tudja a pedagógus, mondjuk egy vándortáborban, hogy bizony, lázrohama volt a gyerekek kétéves korában, és most tíz. Vagy nincs ilyen kötelezettség? Mert ha nincs, akkor a pedagógus mehet a börtönbe, ha ott hal meg a kezei között a gyerek. Egy allergiás rohamnál is nagyon fontos lenne. Mint ahogy nagyon fontos lenne tudni, van-e olyan szándék - említette a közlekedésbiztonságot -, hogy legalább nyolc évfolyamos végzettség kelljen újra a jogosítvány megszerzéséhez. Mert szerintem ez közlekedésbiztonsági kérdés, aminek közvetlen kapcsolata van az oktatásüggyel.

Ugyanilyen típusú kérdés, amit a szülői oldal is előhozott. Nagyon komoly kérdés, és mind a közoktatásnak, mind az egészségügynek problémája a mentális nevelés, ami szóba került: az esetleges drogfogyasztás, drogprevenció, végső formájában az öngyilkossági szándék elkerülése mentén.

Arra hívnám csak fel a figyelmet, nagyon fontos, hogy semmi ne hulljon ki, mert nekem úgy tűnik, nagyon nagy lukú ez a rosta, és éppen a koordináció hiányzik. Köszönöm.

DR. PÁLL GABRIELLA: Lehet, hogy ez teljesen szubjektív és elfogult vélemény, de én nem érzem nagylukúnak. Lehet, hogy kicsit minden szentnek maga felé hajlik a keze, de én, aki balesetmegelőzéssel foglalkozom, úgy látom a kérdést, hogy ez a probléma súlyához képest nagyon alulkezelt terület. Amíg az elmúlt időben a drogprevencióra nagyon nagy figyelem fordult mind a média, mind az iskolák, mind a civil szervezetek részéről, ezen a területen ez nem történt meg, pedig lehet, hogy megmentett életek vagy megelőzött tragédiák vonatkozásában legalább annyit vagy talán még többet lehetne tenni.

Egyébként az úszásoktatással a magam részéről nagyon-nagyon egyetértek: az az egyik módja a fulladás megelőzésének, a korai, biztonságos úszni tanulás, ami mindenképpen működik. Hogy az első három év tervei ilyen irányú akciót nem tartalmaznak, az abból a visszafogottságból adódik, hogy nagyon jól tudjuk, milyen forrásszükséglete van egy ilyen programnak. Ahhoz, hogy a gyerekek megtanuljanak úszni, kellene egy uszoda. Egyszerűen irreális volt ezt a kérdést most napirendre tűzni. Nagyon szeretnénk, mert mi is tudjuk, hogy a fulladásos baleseteket ezzel lehetne megelőzni vagy ezzel is. Ez egy nagyon fontos pillére annak, hogy meg tudjuk előzni.

ELNÖK: Két jelentkező volt még: először a diákoldal, utána a kisebbségi oldal. Szeretnék mindenkit önmérsékletre inteni, tekintettel arra, hogy kettőig van helyünk, és már itt ülnek a következő előterjesztők.

DR. JÁSPER ANDRÁS: Két mondat erejéig rabolnám csak az idő. Az egyik: nem kaptam választ arra a fölvetésre, hogy az anyag címe és tartalma nincs összhangban. Még egyszer jelezném, hogy módosítani kellene, mert így nem jó.

A másik pedig, amiért elnézést kell kérnem, mert kifelejtettem: a táborok ügye. Különösen a nyári táborok nagyrészt nem intézményhez kötődnek, nem közoktatási intézményhez, és ilyen formában nincsenek benne az anyagban. Ezt is vizsgálni kellene, hogy ki lehet az alanya ebben az esetben, és hogyan lehetne ezt a táboroztatói kört is behozni ebbe cselekvési tervbe.

DR. PÁLL GABRIELLA: A címmel kapcsolatban máris válaszolhatok: ez a fórum meggyőzött engem arról, hogy szükséges valamiféle olyan alcímet adni, ami utal arra, hogy itt a véletlen balesetek megelőzésével kapcsolatos programról van szó, hogy ez a félreértés ne ismétlődhessék meg. Azt hiszem, ez nagyon könnyen megoldható.

A táborral kapcsolatban átadnám a szót Istvánnak.

SIMONYI ISTVÁN: Köszönjük szépen az észrevételt. Kiegészítjük, bár a táborok tekintetében...

DR. JÁSPER ANDRÁS: Intézményi vonalon benne van, csak sok olyan tábor van, ami nem intézményhez kapcsolódik.

SIMONYI ISTVÁN: Épp ezt akartam jelezni, hogy ezt nagyon nehéz megfogni, mert nagyon sok olyan szervezet hoz létre tábort... - de megnézzük.

ELNÖK: Tisztelt Tanács! Beszélgetőbe mentünk át. Kérem, várjuk meg, amíg mindenki befejezi a mondandóját - elnézést!

A kisebbségi oldalé a szó.

DR. SCHÄFFER ISTVÁN: Az általános iskolát nem tudom, de középiskolában kötelező és dokumentálandó az általános balesetvédelmi oktatás minden tanév első napján, amit az osztályfőnöknek (*Közbeszólás: Általános iskolában is!*) kötelezően bele kell tennie a naplóba. Ezek után szakszerű úgymond tantárgyi - a tornateremtől a kémialaborig, a fizika előadásig - balesetvédelmi, illetve munkavédelmi oktatást kell tartani. Ezeket túl jön az igazgató eligazítása, ami a tanár köteleit sorolja.

Én úgy gondolom, miután ezt még ellenőrzik is - mert én többek között most kaptam egy egyhetes ellenőrzést, amikor mindenbe belenéztek, az összes szekrényünkbe, hogy mérekszékény, van-e rajta lakat, rá van-e írva, milyen típusú, milyen besorolású -, ezzel már megvagyunk. Hogy a gyerek mitől fuldoklik? Maximálisan egyetértek, hogy köteles lenne a szülő velem közölni, hogy a gyerekkel van valami. Nekem kollégiumom is van. Éjszaka a gyerekek negyvenfokos láza van. Kikötöm, hogy csak azt a gyógyszert kaphatja, amit ő hozott, a saját háziorvosa engedélyével, csak azt adom be, mert lehet, hogy nagyobb kárt okozok, ha jön egy allergiás reakció. De ez nem történik meg. A gyerek jön kunyerálni, kér görcsoldót, fájdalomcsillapítót - mert ez az élet. Kérdés, hogy az iskolának - ezen belül a pedagógusnak - mekkora a felelőssége. Lehet, hogy csinálok egy szabályzatot, de ettől még nem oldódik meg. Tessék elhinni, hogy a középiskolában ezek fordulnak elő! A gyerek tudja már, hogy nem mehet oda föl, de az ellen nem tud semmit tenni, hogy megeszi az ebédjét, de allergiás a paradicsomra - és ez éppen akkor derül ki. Ilyenkor mi van? Ezzel mit tudunk csinálni? Persze, hogy hívom a mentőket - annyi eszem van, már bocsánat, nekem is van diplomám -, de itt olyan problémák vannak, amit úgy érzek, hogy kezdenek elnyomni felénk. Először azt kellene megnézni, mi a

helyzet az egészségügyben, a kötelezendően ellátandó egészségügyi feladatok körében. Például nekem előírják, hogy kisműtő-asztalt kell betennem az orvosi rendelőbe. Megkérdeztem az orvost, hogy tessék mondani, önnek van-e az orvosi rendelőjében ilyen felszerelése - nincs. Az egészségügy a maga területén próbáljon meg előbb rendet tenni, mert én úgy gondolom, hogy az iskolákban - pontosan, mert már érezzük, hogy mindenki velünk akarja megoldatni a problémáit - körbe vagyunk szabályozva.

DR. PÁLL GABRIELLA: Az itt elhangzottakat nagyon köszönöm. Úgy tudnám lefordítani, hogy van nekünk még más ügy is, amiben kell egymással beszélünk, nem a balesetmegelőzés az egyetlen ilyen. A problémákat nagyon jól értem, érzékelem - a másik oldalán ülök annak az asztalnak, ahová pénteken úgy jön a szülő a tábori igazolásért, hogy vasárnap indul a gyerek, de nincs itthon, mert még a nagymamájánál van. Az élet ezt hozza. Talán érdemes lenne átbeszélni ezt az egész dolgot, mert elvileg ezen az orvosi igazoláson kellene szerepelnie ennek, ami a táborban sürgősségi esetként egy allergiával vagy bármivel kapcsolatban előfordulhat. De nemcsak annak, hanem a járványügyi veszélyeztetettségnek is, amihez viszont már látni kellene a gyermeket - mert nehezen tudom megállapítani, van-e rajta kiütés, hogyha nem látom.

Azt gondolom, tegyük a szívünkre a kezünket: én sem azt szeretném, hogy több papírt kelljen az iskoláknak írni, és többször kelljen aláírni, hogy mit végeztek el. Ugyanezt nem szeretném a saját rendszeremben sem. Mégis, látva az egész probléma súlyát, jelentőség, úgy vélem, kell azon gondolkoznunk, hogy mit tudunk jobban csinálni, akár az egészségügyben, akár az oktatásügyben. Valóban igaz, a cél, hogy ebből működő program legyen, aminek az a vége, hogy kevesebb gyerek hal meg, kevesebb gyerek kerül kórházba, kevesebb család esik szét egy olyan égeses sérülés miatt, aminek egész életre szóló, maradandó következménye van - merthogy erről beszélünk.

Elnézést, kicsit elragadtattam magam!

ELNÖK: Az utolsó gondolat az önkormányzati oldalé - de röviden, ha kérhetem.

HELTAI MIKLÓS: Tessék csak nyugodtan betervezni az úszásoktatást! Nem mindig a jelen helyzetből kell kiindulni. Ősi pedagógusmondás: aki nem tud palotát álmodni, az egy disznóólat se tud rendesen összebarkácsolni. *(Derültség.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen. A szülői oldalnak volt egy javaslata, de ha jól értettem az előterjesztőt, ez a javaslat nem fér ebbe bele, tekintettel arra, hogy van egy másik akcióterv, amibe majd bele fog férni.

A feladatunk tehát csak annyi, hogy megkérdezzem, elfogadja-e ezt az előterjesztést a Közoktatás-politikai Tanács. Kérem, hogy aki elfogadja, legyen szíves ezt kezét feltéve jelezni. *(Szavazás.)* Tartózkodott-e valaki? *(Nem.)* Van-e, aki nem fogadja el? *(I)*

AMBRUS ISTVÁN: Szeretném még annyit hozzátenni, hogy megköszönöm a testület nevében Páll doktornőnek az előadását. Ő készült arra, hogy a mai napon diákepekkel segíti az anyag értelmezését. Ígéretet tett arra - és ezt hoznám nyilvánosságra -, hogy ezt utólag elküldi nekem, én pedig továbbítom a testület tagjainak, és ezt remélhetőleg fel tudják használni saját munkájuk során.

ELNÖK: Köszönjük szépen.

A következő napirendi pontunk az Arany János tehetséggondozó program két kerettantervének módosítása. Átadom a szót az előterjesztőnek.

AMBRUS ISTVÁN: Orbán Anikó, a minisztérium részéről, az Oktatási Hivatal képviselőjében Szűcs Ibolya, illetve kolléganőnk, Szakácsné Nemere Györgyi van jelen.

ORBÁN ANIKÓ: Jó napot kívánok! Én nagyon röviden szeretném bemutatni azt a két Arany János programot, amihez a kerettantervek készültek. Ez egy nagyon rövid kiegészítés lenne.

Az egyik az Arany János tehetséggondozó program, a másik pedig az Arany János kollégiumi program. Két különböző programról van tehát szó, amely célcsoportjában és tartalmában is eltér egymástól, a struktúrája viszont nagyjából megegyezik. Az eltérés, hogy a tehetséggondozó program esetében a célcsoport a hátrányos helyzetű tanulók csoportja, a tartalma pedig, hogy egy erőteljes tehetségsegítő elemet tartalmazva segítse ezeket a hátrányos helyzetű gyerekeket abban, hogy eljussanak az érettségiig, illetve hogy a felsőoktatásba bekerüljenek. A kollégiumi program esetében halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek jelentik a program célcsoportját, a cél pedig, hogy az érettségiig segítse ezeket a gyerekeket, illetve hogy aztán a továbbtanuláshoz, a felsőoktatási tanulmányok folytatásához hozzásegítse őket.

Mindkét program ötéves, tehát egy előkészítő évfolyammal kezdődik, ami a hátránykompenzációt szolgálja. Erre az előkészítő évre készült a kerettanterv mindkét program esetében. Ahogy már mondtam, mindkettő ötéves, és kollégiumi elhelyezést tartalmaz, tehát mindkét programot együttműködve valósítják meg a középiskolák és a kollégiumok.

Nagyon röviden ennyit szerettem volna háttérinformációként elmondani.

AMBRUS ISTVÁN: Van-e kiegészítés a hivatal részéről?

SZŰCS IBOLYA: Az Oktatási Hivatal részéről a Kerettantervi Bizottság június 4-ei ülésén megtárgyalta mindkét kerettantervet, és a Kerettantervi Bizottság javaslata egy feltételes elfogadás volt, vagyis javításokat, korrekciókat javasolt. Ennek mentén a minisztérium elvégezte ezeket a javításokat, megkaptuk a korrektúrázott változatot. Az idő rövidségére tekintettel az OKNT június 11-ei ülésén szeretné tárgyalni, ezért pillanatnyilag a korrektúrázott változat referenciális véleményezése még folyamatban van, azt nem tudjuk most benyújtani. Ezért a minisztérium részéről eljöttek, és szeretnék az önök rendelkezésére bocsátani, amennyiben szükségesnek látják. Ha van kérdés, szívesen válaszolunk.

AMBRUS ISTVÁN: A kormányzati oldal befejezte.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A szakmai oldalé a szó.

DR. DOBOS KRISZTINA: Alapvetően a Közoktatás-politikai Tanács mindig is támogatta az Arany János programot. A tantervben pedig az a konzekvens álláspontunk, hogy miután van egy tantervi bizottság, a tantervi bizottság szakmai véleményét el tudjuk fogadni, nem kíván a szakmai oldal a tanterv bármely részletébe beleszólni. Biztosítottuk arról, hogy a javítás megtörtént, ettől kezdve támogatjuk az elfogadását.

ELNÖK: A szakszervezeti oldal következik.

SZABÓ ZSUZSA: A szakszervezeti oldal is ugyanezt a véleményt képviseli.

ELNÖK: Szülői oldal?

KESZEI SÁNDOR: Megpróbálok a tárgyhoz ragaszkodni, de szeretném megkérdezni, hogy azt tetszenek-e tudni, hány tanulót érint ez a kerettanterv, és biztosítva van-e a kollégiumi férőhely. A kerettantervhez kell-e tankönyveket készíteni? Mi alapján fogják ezt a felzárkóztatást végezni, készült-e egyáltalán? Köszönöm szépen.

ELNÖK: A diákszervezetek oldala következik.

TÓTH ÁKOS: Az iránnyal egyetértünk. Az iskolák és a kollégiumok együttműködését abszolút támogathatónak gondoljuk, és alapvetően az egész programot is. Támogatjuk a dolgot.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Az önkormányzati oldal következik.

HELTAI MIKLÓS: Sajnos, én ezt nem kaptam meg, nem tudok hozzászólni - majd odaadom az e-mail címemet Ambrus úrnak, és akkor... (*Ambrus István: Én Gödöllőre küldtem.*) Igen, itt volt egy kis zavar. Abszolút elfogulatlan vagyok, mert még a tantervet sem ismerem.

ELNÖK: Kisebbségi oldal!

DR. SCHÄFFER ISTVÁN: A nemzeti kisebbségek főként saját nyelvi felzárkóztató programokkal rendelkeznek, tehát mindegyiknek megvan a maga kidolgozott programja. Úgy gondolom, ez a része főként az etnikai kisebbségi területet érinti.

CSIKÓS ÁRPÁD: Köszönöm szépen a szót. Én az Országos Cigány Önkormányzat képviselőjeként vagyok jelen. Tanulmányoztuk az előterjesztést, és nagyon jónak tartjuk - csak egy picit kettős érzésem volt a tanulmányozás közben.

Mindannyian tudjuk, hogy a program régebb óta fut. Azt nem értettem magam sem, hogy ez egy teljesen új program, vagy csak a régi program bizonyos változtatása. Én nem kaptam meg az eredetit, csak ezt a változtatott szöveget, így nem igazán tudtuk összehasonlítani, hogy hol, mikor, milyen pontokon változott az előterjesztés tervezete.

A szülői oldal feltette a kérdést, van-e ezeknek a gyerekeknek kollégiumi férőhely - mi tudjuk, hogy van. Annak idején, amikor ez a program beindult, úgy is, mint megyei kisebbségi önkormányzati képviselő, országos és helyi kisebbségi önkormányzati képviselő is, rendszeresen kaptunk felkéréseket az iskoláktól, hogy közösen válasszuk ki a gyerekeket - hiszen hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekekről volt szó -, akik ezekbe a programokba bekerülhetnének. Mi ennek a felkérésnek mindig eleget is tettünk, sőt, menet közben különböző idézőjeles vagy akár valóságos monitoring tevékenységet is végeztünk: nyomon követtük ezeknek a gyerekeknek az életét, hogy eljárnak-e iskolába, van-e valamilyen problémájuk, gondjuk.

Én személy szerint Nógrád megyéből érkeztem, és ott helyben nagyon sikeres ez a program. A gyerekek kiszakadnak a megszokott milióból, először kerülnek kollégiumba, és ez

nagyon sokuknak komoly gondot okozott. A szülői oldal kifogásolta, hogy ilyen megfogalmazások bekerülhetnek, mint „alacsony státuszú” stb. Mi tapasztalatból tudjuk, és azt hiszem, ezt nem szabad eltagadni, hogy azoknál a gyerekeknél, akik halmozottan hátrányos helyzetűek, sokkal nagyobb a szülői összetartozás, a háttér, és sokkal nehezebb nekik elszakadni a családi háttértől, mint azoknak, akik számára megszokott, hogy rendszeresen nyaralnak, hogy különböző képzéseken vesznek részt. Elképesztően nagy problémát jelentett, és eleinte bizony voltak gondok. Sokszor le kellett ülni a szülővel beszélni, aki azt mondta, hogy a legelső probléma után azonnal kiveszi a gyermekét, mert... Nagyon komoly és valós probléma volt ez. De úgy látszik, hogy az első gondokon már átlendültünk, a program már érezteti a hatását. Vannak olyan gyerekek, akik ennek a programnak köszönhetően ebben az évben már érettségizni fognak - ami szerintem nagyon nagy dolog. Nem tudom, mennyire tudják a jelen lévők, hogy itt például nem arról szól a történet, hogy azok a gyerekek kerülhetnek ide be, akik legalább négyes tanulmányi átlaggal rendelkeznek, hanem azok a gyerekek, akikben valamit fölfedeztek, amiről úgy gondolták, érdemes lenne kibontani. Szerintem ez egy nagyon jó dolog, ezért örültünk annak, hogy ez a program folytatódik - ezek szerint egy kicsi változtatással.

Csak gratulálni tudunk annak, aki ezt kitalálta. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A nem állami, nem önkormányzati nevében hadd mondjam, hogy mi működtetünk egy Arany János-os iskolát, ez pedig a bonyhádi Petőfi Sándor Gimnázium és Kollégium. Pontosan tudom, mit jelent ezeknek a gyerekeknek a program. Azt is tudom, hogy a kerettanterv módosításában a programban részt vevő iskolák pedagógusai aktívan részt vesznek. Azt gondolom, az ő tapasztalataikat mi nem szeretnénk felülírni, hiszen a benne dolgozó tudja egészen pontosan, hogy mi hiányzott eddig, mit kell módosítani, és mi fontos ezeknek a gyerekeknek.

Köszönöm szépen, ennyit szerettem volna erről mondani. Visszaadom a szót az előterjesztőnek.

ORBÁN ANIKÓ: Köszönjük szépen az észrevételeket. Szeretnék választ adni az elhangzott kérdésekre.

Hogy hány tanulót érint ez a kerettanterv? Az Arany János Tehetséggondozó Programban 3000 gyerek vesz részt, a kollégiumi programban pedig 620.

Hogy van-e kollégiumi férőhely? Igen, van. Ezek az intézmények intézményi pályázat útján nyerik el a jogot arra, hogy a programot működtessék. Iskolának és kollégiumnak együtt kell pályáznia, tehát természetesen van kollégiumi férőhely.

A tankönyv kérdését tekintve itt az a struktúra, hogy az előkészítő évet követően a programokban részt vevő gyerekek a többiekkel integráltan tanulnak, tehát az adott intézmény helyi pedagógiai programja illetve tanterve alapján. A tankönyv eddig nem okozott gondot.

Egyébként a tehetséggondozó program nyolc éve folyik, a kollégiumi program pedig a 2004/2005-ös tanévben indult el. Évek óta működő programokról van szó. Mindeddig ezeknek a programoknak a pedagógiai rendszerét egy miniszteri közlemény adta, ami nem tekinthető jogszabálynak. Azért készültek el a kerettantervek, hogy a programok szakmai tartalmát erősítsük, és egy magasabb szintre helyeződjék a dolog. Nem változtatásról van szó gyakorlatilag, hanem a miniszteri közlemény tartalma lett kibővíve, részletezve, és ezzel a jogszabályi szintre emeléssel megerősítve.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, van-e valamelyik oldalnak még kérdése? *(Nincs ilyen jelzés.)* Ha nincs, javaslom a tanácsnak, hogy fogadjuk el ezt a kerettantervi módosítást. Azt hiszem, mindkettőt egyszerre megtehetjük.

Aki tehát egyetért a kerettantervek módosításával, legyen szíves ezt kézfeltartással jelezni. *(Szavazás.)*

KESZEI SÁNDOR: Ez a kerettanterv most készült el, nem?

AMBRUS ISTVÁN: De eddig közlemény formájában létezett, most jogszabályi szintre emelkedett.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Azt gondolom, egyértelműen, egyhangúlag elfogadta a Közoktatás-politikai Tanács.

Megköszönöm az előterjesztőnek és minden oldalnak a mai aktív munkát. A szakszervezeti oldalnak volna még mondanivalója.

KERPEN GÁBOR: Nem tudom, van-e egyebek napirend, mert azon belül nekem lenne kettő.

ELNÖK: Eddig nem volt.

AMBRUS ISTVÁN: Háromnegyedkor el kell hagynunk a termet, Gábor. Nem voltál itt az elején...

KERPEN GÁBOR: Akkor van néhány percem.

Azt szeretném először kérdezni, van-e kormányzati állásfoglalás a dr. Magyar Bálint–dr. Sándor Klára...

AMBRUS ISTVÁN: Az első napirend előtt megtárgyaltuk.

KERPEN GÁBOR: Akkor azt majd megtalálom az emlékeztetőben.

A második kérdés. Én értem, hogy egy választási kampányfilmre a választási kampány idején nem reagált a tárca, azonban most, hogy a választások után vagyunk, szerintem kellene. Az egyik kampányfilmben ugyanis szembeállították a drogfogyasztást és a szabadságot, azt állítván, hogy valaki vagy drogos vagy szabad. Én azt gondolom, hogy ez ellen fel kell szólalnia az oktatási és kulturális kormányszaknak, merthogy roppant hamis ez az üzenet. Egyrészt a drogosok nem szabadok - ha már itt tartunk -, a másik, hogy ezt a két magatartásformát egymás mellé tenni, az nevelési szempontból roppant aggályos.

Köszönöm.

AMBRUS ISTVÁN: A jegyzőkönyv részének tekintem, nem vagyok felhatalmazva rá, hogy válaszoljak. A jegyzőkönyvet továbbítom a vezetőimnek - ennyit tudok mondani.

DR. DOBOS KRISZTINA: Ugyanez vonatkozik a törvényre is.

AMBRUS ISTVÁN: Azt megbeszéltük.

ELNÖK: Akkor most köszönöm meg mindenkinek a mai napi munkáját. Az elkövetkező időszakra sok erőt, energiát kívánok azoknak, akik az iskolában még dolgoznak. Viszontlátásra!

(Az ülés végének időpontja: 13 óra 30 perc)